Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллиги олдидан

ЮБИЛЕЙНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ
ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ
ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 107 (2655). | Сешанба, 2 июнь 1964 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ПИЛЛА ФРОНТИДАН ХУШ ХАБАРЛАР

БУКА. Баҳорги қурт боқиш кампаниясини зўр уюшқоқлик билан ўтказган областимизнинг миришкор пиллачилари бирин-кетин маррага етиб келмоқдалар. Пилла хирмонига кундан-кунга барака кирмоқда. Кеча «Ленинобод» колхозининг азамат пиллачилари ҳам зиммага олган юксак мажбуриятларини муваффақиятли бажардилар. Мавжуд 42 қути ипак қуртининг ҳаммасидан пландаги 2400 килограмм ўрнига 2620 килограмм қимматли хомашё етиштирилди. План 109 процентдан ошириб адо этилди. Пилла тиллa топшириш тугаллангани йўқ, ҳали ҳосил сероб. Миришкорлар ана шуни ҳисобга олиб, қўшимча равишда яна 600 килограмм пилла ҳосили етказиб бериш мажбуриятини олдилар.

Колхознинг баракали пилла хирмонига ҳар қути пилла қуртидан 57 килограмм ўрнига 101—103 килограммдан ҳосил топширган илғор пиллачилар Ойниса Одилова, М. Энамова, Ҳадича Қўқонбоева, Тобор Баёнова сингари ўртоқлар катта ҳисса қўшишди. Пиллачилар қўшимча олинган мажбуриятни ҳам ошириб бажариб диёримиз юбилейига муносиб меҳнат совғаси тайёрлаш учун курашишаяпти.

Колхозда жойлашган Островский номидаги 35-мактаб ўқувчи пиллачилари ҳам катта ютуққа эришдилар. Ўқувчи комсомол аъзоси Унсин Эшқулова икки қути пилла қуртидан пландаги 112 килограмм ўрнига шу кунгача 150 килограмм ҳосил топширди. У бу рақамни 180 га етказмоқчи.

А. МУСАЕВ.

* * *

КАЛИНИН. Республикамиз юбилейи шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб пилла қурти боқишни намунали ўтказган «Назарбек» совхозининг фидокор ишчилари ажойиб муваффақиятларга эришдилар, пиллачилар мавсумда 241 қути пилла қуртидан 12 минг 500 килограмм пилла ҳосили топшириш мажбуриятини олишган эди. Улар куни кеча бу юксак маррага етиб келдилар. Тайёрлов пунктларига белгилангандагидан ҳам кўпроқ яъни 13 минг 678 килограмм аъло сорт пилла етказиб берилди. План 109,5 процент бажарилди. Миришкорлар ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб яна 1500 килограмм пилла топширишга аҳд қилишди. Совхознинг пилла хирмонига ҳар қути ипак қуртидан 115—127 килограммдан ҳосил топширган М. Шодмонова, У. Орзиева ва Б. Аҳмедова ўртоқлар катта ғалабага эришдилар.

Бошқармадаги Охунбобоев номли колхоз паллачилари ҳам катта меҳнат муваффақиятларига эришдилар. Давлатга пландаги 11 минг килограмм ўрнига ҳозиргача 13 минг 200 килограммдан ошириб қимматли хомашё етказиб берилди. Пилла плани 120 процент бажарилди. Бу ғалабада Муяссар опа Акбарованинг айниқса муносиб ҳиссаси бор. Ўз ишининг моҳир устаси бўлган бу чечан аёл ўзи боққан жами уч қути қуртнинг ҳар қутисидан ҳозиргача 128,8 килограммдан пилла топширди. Лекин дасталарда ҳали пилла кўп. Муяссар опа ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, умумий кўрсаткични 130—135 килограммдан оширишга аҳд қилди.

Шунингдек бошқармадаги «Октябрь» колхози пиллачилари ҳам зиммадаги мажбуриятларини ошириб адо этдилар. Тайёрлов пунктларига 8 минг 600 килограммдан зиёдроқ пилла ҳосили жўнатилди. Миришкор пиллачилар яна 1500 килограмм пилла топшириш учун курашмоқдалар.

А. МИРЗААҲМЕДОВ,
А. ШОКИРОВ.

40 ЦЕНТНЕРЧИЛАР

Шу кеча-кундузда ҳар бир пахтакор, ғаллакор, чорвадор, соҳибкор ва пиллачи — серқуёш диёримизнинг ҳар бир меҳнаткаши республикамизнинг 40 йиллик юбилейига муносиб совға тайёрлаш иштиёқида меҳнат қилмоқда. Оққўрғондаги «Ленинобод» колхозининг ўртоқ Болхонум Назарова бошчилигидаги 2-бригада аъзолари ҳам шулар жумласидандир.

Улар бу йил тўйга катта тўёна элтиш ниятида 85 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил кўтаришга аҳд қилишган.

Бригада аъзолари колхозда биринчи бўлиб яганани, биринчи ва иккинчи культивацияни тугаллашди. Ғўзалар қулф уриб ривожланаяпти.

Бригаданинг моҳир тракторчиси Муса Арабовнинг ишидан ҳамма хурсанд. У кунлик топшириқни 1,5—2 баравар қилиб бажаради.

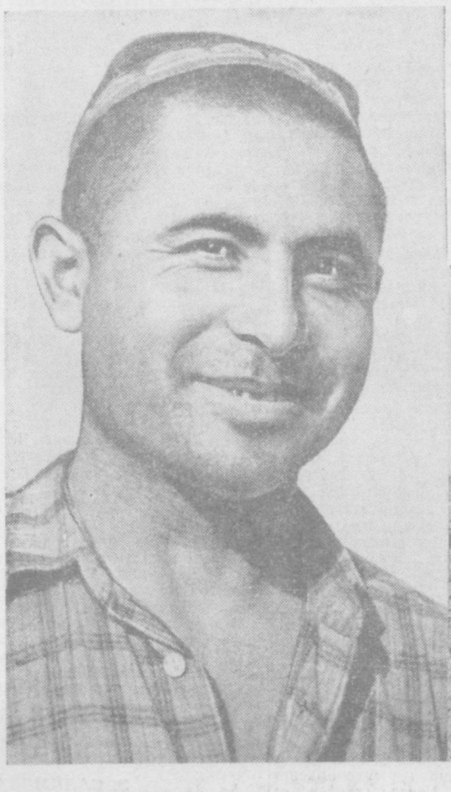

Суратларда: (чапда) механизатор ўртоқ Муса Арабов, (ўртада) унинг ғўза қатор ораларига ишлов бераётган пайти. (Ўнгда) бригада аъзоси ўртоқ Римис Аббосов ғўзаларни иккинчи бор озиқлантириш учун ўғит тайёрлаяпти.

В. Салов фотолари.

ҒЎЗА ШОНАЛАДИ

БЕКОБОД. (Телефон орқали олинди). «Победа» колхозининг азамат пахтакорлари республикамизнинг 40 йиллик тўйини муносиб совғалар билан нишонлаш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Колхознинг бригада ва звеноларида социалистик мусобақа кенг қулоч ёйган. Ҳар бир деҳқон ғўзага сифатли ишлов бериш учун ҳаракат қилиб бир ғайратига—ўн ғайрат қўшган ҳолда ишламоқда.

Мўл ҳосил етиштириш учун курашда тюпкочи звено бошлиғи ўртоқ А. Холиқбердиев бошлиқ звено аъзолари бошқаларга намуна кўрсатишаётир. Звено 40 гектар пахта майдонини икки марта комплекс ишловдан чиқарди. Ҳар гектар ерга 200 килограммдан азот солинди. Сув талаб карталар қондирилиб суғорилмоқда. Ана шунинг орқасида ўсимлик тез ривожланмоқда. А. Баҳорбоев, Турди Абдиев каби сувчилар ғўзани тунда суғоришни кенг йўлга қўйдилар. Натижада кенг экин майдонларидаги ғўзаларнинг ҳаммаси шоналай бошлади.

— Биз,— дейди звено бошлиғи,—ҳар гектар ердан камида 25 центнердан «оқ олтин» етиштиришга сўз бердик. Биз ўз сўзимизнинг устидан албатта чиқиб, республикамизнинг шонли тўйини муносиб совға билан кутиб оламиз.

Т. ҚОСИМОВ.

ЮКСАК НОМ УЧУН

«Шарқ» мебель фирмаси 2-филиалининг меҳнаткашлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллик юбилейига муносиб тўёналар тайёрлашмоқда. Яқинда корхона ишчи ва хизматчилари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, қўшимча мажбуриятлар олдилар.

Филиал коллективи ўн ойлик планни 25 октябргача бажариш ва қўшимча равишда 7 минг сўмлик уй жиҳозлари ишлаб чиқариш, меҳнат унумдорлигини яна ярим процентга оширишга қарор қилди. Мебелчилар ёнилғи, электр энергияси ва хомашёни янада тежаб-терғаб сарфлаш, маҳсулот сифатини яхшилаш учун ҳам курашмоқдалар.

Аниқ мақсад учун кураш йўлида дастлабки натижалар кўриниб қолди. Йиғув цехининг Р. Солиҳов, М. Собиров, Р. Эшматов ўртоқлар каби ишчилари Т. Иноғамов, Р. Шаақов, М. Ваҳобов каби пардозловчилари кундалик топшириқларини ошириб бажармоқдалар. Филиал меҳнаткашлари республика тўйигача коммунистик меҳнат коллективи номини олишга аҳд қилишган.

Қ. ШАРОПОВ,
шлифовкачи.

КАДРЛАР — ОЛТИН ФОНДИМИЗ

Совет халқи башарият тарихида биринчи мартаба бутун инсониятнинг порлоқ орзуси бўлган коммунизм жамиятини барпо этмоқда. Ана шу жамиятнинг моддий-техника базасини барпо этиш юзасидан барча жабҳаларда кураш кенг авж олдириб юборилган ҳозирги пайтда раҳбар кадрларимиз олдига қўйилаётган талаб бениҳоя ошмоқда. Чунки олдимизда турган хўжалик ва сиёсий вазифаларни муваффақият билан бажариш кўп жиҳатдан кадрларимизнинг ғайрат-шижоатига, билимига ва сиёсий савиясига боғлиқдир.

Партия ва давлат аппаратининг ходимидан тортиб ишлаб чиқаришдаги мастер ва бригадиргача — ҳар бир раҳбарнинг юксак даражада ғоявий-сиёсий чиниққан бўлиши, коммунистик қурилиш перспективаларини, партия сиёсатини чуқур тушуниши, хўжалик ва техникани конкрет билиши, саноат ва қурилишнинг, колхоз ва совхозларнинг резервларидан ишнинг кўзини билиб фойдалана билиши керак.

Областимиз партия ташкилотлари кадрларни танлаш, тарбиялаш ва уларни жой-жойига қўйиш соҳасида жуда катта тадбирларни амалга оширмоқдалар. Шунинг натижасида область халқ хўжалигининг кўрсаткичлари йил сайин яхшиланмоқда. Чунончи 1963 қишлоқ хўжалиги йилида областимиздаги қолоқ бўлиб келган 40 колхоздан 22 таси ўзини ўнглаб олди, 17 совхоздан 11 таси қаддини ростлади. 1-«Оққўрғон» ва «Чаноқ» совхозлари пахта етиштириш соҳасида бир йилнинг ўзидаёқ катта муваффақиятни қўлга киритдилар. Бу хўжаликларда ҳосилдорлик ўтган йили 5 центнердан 10 центнергача кўпайди. Бу муваффақиятларнинг сири шундаки, хўжаликларга раҳбарлик савияси ўзгарди. Кўпгина хўжаликлар зарур билим ва малакага эга бўлган, сиёсий жиҳатдан етук, ғайрат ва ташаббус кўрсатиб ишлай оладиган кадрлар билан мустаҳкамланди.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини интенсивлашдек катта ва шарафли вазифа қўйилган ҳозирги пайтда қишлоқ хўжалигида ишлаётган кадрларимизнинг масъулияти янада ошди. Кадрларимизнинг маданий-техника савиясини бутун чоралар билан оширган тақдирдагина бу вазифани муваффақиятли равишда бажариш мумкин. Чунки колхоз ва совхозлар юксак даражада механизациялашган йирик қишлоқ хўжалик корхоналарига айланиб бормоқдалар. Бундай шароитда фан ва техника муваффақиятларини ҳамда илғорлар тажрибасини жорий қилмай туриб, ишлаб чиқаришни янада юксалтириш мумкин эмас. Шу сабабли бригадалар, фермаларнинг раҳбарлари агрономлардан, инженерлардан, зооветеринария ходимларидан бўлиши, улар ишлаб чиқаришнинг бевосита ташкилотчилари бўлиб иш олиб боришлари лозим.

Лекин очиқ эътироф этиш керакки, жойларда кадрлар билан ишлаш соҳасида бир қатор камчиликлар бор. Областимизда ҳали ҳам эскилик сарқитларига мойил бўлган кадрлар учраб туради. Янгийўлдаги Калинин номли колхоз кўп йиллардан буён пахта тайёрлаш планини бажармасдан келарди, бу ерда сабзавот плани ҳам бажарилмасди. Текшириш натижасида шу нарса аниқландики, колхознинг собиқ раиси Холмуродов хўжалик ишлари билан юзаки шуғулланган, у кўпроқ яширинчи экинлар экиб, ўзининг шахсий бойлигини кўпайтириш билан машғул бўлган. Ўтган йили у пиёз экиш учун 32 гектар ер ажратган. Бу майдондан 762 тонна пиёз олинган. Бироқ колхоз омборига фақат 368 тонна пиёз келиб тушган.

Худди шундай аҳвол Ўрта Чирчиқ, Калинин, Оққўрғон бошқармаларининг айрим хўжаликларида ҳам юз берган. Бунга сабаб шуки, маҳаллий партия ташкилотлари раҳбар ходимлар олдига қўйилаётган талабни бўшаштириб юборганлар, партия ва давлат интизомининг бузилишларига ўз вақтида тегишли чора кўрмаганлар.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленумида ўртоқ Н. С. Хрушчев хўжалик муваффақиятлари умуман олганда ва бутунлай раҳбарликнинг савиясига, раҳбарнинг сиёсий ва ишчанлик қобилиятига боғлиқ эканлигини яна бир бор таъкидлаб кўрсатди. Бу кўрсатма барча партия ташкилотларимизнинг ишида ҳамиша дастур бўлиши лозим. Кадрлар партиямизнинг монополияси, улар олтин фондимиздир. Кадрларни тарбиялаш, саботматонат билан уларни ишга ўргатиш, шу билан бирга уларга нисбатан принципиал талабчан бўлиш барча партия ташкилотларимизнинг бурчидир. Биз кадрлар билан ишлаш соҳасидаги камчиликларни тугатишга алоҳида эътибор беришимиз керак.

Раҳбар кадрларни танлаш ва тарбиялашда партия принципларига зид бўлган зарарли методларни бутунлай йўқотиш, кадрларни сиёсий ва ишчанлик фазилатларига қараб танлашдан иборат бўлган бирдан-бир тўғри ленинча принципларга ишимизнинг ҳамма участкаларида, барча звеноларида тўла равишда амал қилиш керак. Ўз ишини яхши биладиган, ўзининг бутун ғайратини, тажрибасини ва билимини коммунизм ишига сарфлайдиган ташкилотчи ва раҳбарларнинг талантли кадрларини тарбиялаб етиштириш — барча партия, совет, комсомол ва хўжалик ташкилотларимизнинг жонажон бурчидир.

ГИДРОЭНЕРГЕТИК ҚУРУВЧИЛАР ЖАВОБИ

ХУЖАКЕНТ, (ЎзТАГ). Тянь-Шань этакларидаги кенг территорияда Чорвоқ ГЭСининг қурилиш майдонлари кўзга яққол ташланади. Республикадаги энг йирик ана шу гидротехника иншооти коллективи Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 40 йиллиги шарафига меҳнат соҳасида яхши совғалар тайёрламоқда.

Туннель қазиш—қурилишнинг энг муҳим участкаларидан биридир. Тўрт километрга яқин узунликда туннель қазишга тўғри келади.

— Гидроузел тўғонини қуриш вақтида Чирчиқ сувини оқизиш учун мўлжалланган асосий туннелни қазишдаги ишлар графиги ошириб бажарилмоқда. Проходчиклар туннелнинг юқори қисмида шу вақтгача 90 метр қазиб ўтдилар. Ҳозир яна икки жойда иш бошланди. 215 метр узунликдаги 1-туннель қурилиши тугалланиши билан бу ишга киришиш иложи туғилди. Май ойининг ўрталарида 2-штольня қазила бошлайди. Бу штольняни қазиб ўтиш республиканинг юбилейигача тамомланади.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

РАССОМ Ў. Т. ТАНСИҚБОЕВНИ ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Совет тасвирий санъатини ривожлантиришдаги катта хизматлари учун ва олтмиш ёшга тўлганлиги муносабати билан рассом Ўрал Тансиқбоевич **Тансиқбоев** **Ленин** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1964 йил 1 июнь.

МАМЛАКАТ БУЙЛАБ САФАРГА

Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ва Германия Демократик Республикаси Давлат кенгашининг Раиси Вальтер Ульбрихт ва унинг рафиқаси, Германия Демократик Республикасининг раҳбар партия ва давлат арбоблари 31 май эрталаб Свердловскка жўнаб кетишди. Улар у ерда икки кун бўлишади, сўнгра Новосибирск, Иркутскка, Ғарбий ва Шарқий Сибирнинг бошқа муҳим иқтисодий ва маданий марказларига боришади.

КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети РСФСР бюроси раисининг биринчи ўринбосари А. П. Кириленко ва унинг рафиқаси ўртоқ Вальтер Ульбрихт билан бирга жўнаб кетдилар.

Германия Демократик Республикаси ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида ўртоқ Вальтер Ульбрихтни ва унинг йўлдошларини КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян, КПСС Марказий Комитетининг секретари Ю. В. Андропов ва бошқа ўртоқлар узатиб қўйишди.

Бу сафарда ҳурматли меҳмонга СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе, Совет Иттифоқининг Германия Демократик Республикасидаги элчиси П. А. Абрасимов, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири Б. П. Мирошниченко, СССР Ташқи ишлар министрлигининг коллегия аъзоси И. И. Ильичев ҳамроҳ бўладилар. (ТАСС).

ЯНГИ МОДЕЛЛАР

Ҳаммаёқ саришта. Деразалар олдидаги гуллар кишига завқ бағишлайди. Теварак-атроф ёғ тушса ялагудек. Деворларда янги кийимлар модели осиғлиқ турибди. Бичиқчилар ўз ишлари билан банд. Улар яна янги моделлар устида ижод қилишаяпти. Цех бошлиғи Аня Суходолова ҳам шу ерда. У тайёр кўйлаклар намунасини қўлига олдида уёқ-буёғини кўздан кечира бошлади. Материали яхши: капрон аралашган енгилгина эркаклар сорочкаси. Жуда ҳам кўримли. Иссиқни кам ўтказади. Ёз кунлари кийсангиз баданингиз яйрайди.

— Мана, буларнинг кўриниши ҳам чакки эмас,— тикувчи Е. Еремеева цех бошлиғи қўлига болалар кўйлаги ва аёллар жемперини тутқазди. Бири-биридан бежирим қилиб тикилган. Е. Еремеева билан М. Круглова ўртоқлар бу намуналарни яратгунча озмунча меҳнат сарф қилишмаган.

— Цехимизда фақатгина янги моделлар туғилмайди,— дейди ўртоқ А. Суходолова.— Эскирган моделлар ҳам янгиланиб борилади. Х. Тошпўлатова ва М. Сухорукова ўртоқлар қўлида озмунча модель қайта туғилмади. Энди улар гўё янгидек. Ҳамманинг дидига ёқаяпти.

Тошкент пайпоқ-трикотаж фабрикаси экспериментал цехи коллективи замон талабига жавоб берадиган янги моделлар яратиш устида тинмай изланмоқда. Цех ижодкорлари бу йил 40 та янги моделдаги кийим-кечаклар нусхасини ишлаб чиқишга ҳаракат қилишаяпти. Ҳозиргача уларнинг ярми яратилди. Янги моделлар асосида корхона цехларида ажойиб кўйлаклар, жемперлар, қишки кийим-кечаклар тикиб чиқарилаяпти.

Цех меҳнатсеварлари республика ва Ўзбекистон компартиясининг 40 йиллик юбилейига атаб махсус 4 та модель тайёрлашаяпти. Ҳамма изланишда. Бир жон-бир тан бўлиб юбилей йилини ёруғ юз билан нишонлашга ҳаракат қилишаяпти.

М. УМАРОВА.

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ IX ЧАҚИРИҚ V СЕССИЯСИНИ ЧАҚИРИШ ҲАҚИДА

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент қишлоқ область Советининг V сессияси 10 июнь эрта билан соат 10 да ўзбек давлат эстрада театри биносида чақирилади.

Сессия кун тартибига қуйидаги масала киритилди:

«КПСС Марказий Комитетининг декабрь ва февраль Пленумлари қарорлари асосида ишлаб чиқариш бошқармалари мутахассис кадрлар ишини янада яхшилаш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва таннархни камайтириш ҳисобига колхозчилар ва совхоз ишчиларининг моддий манфаатдорлигини ошириш тадбирлари» тўғрисида. Докладчи Тошкент қишлоқ область ижроия комитетининг раиси ўртоқ Э. Т. Шайхов.

Депутатлар ўзбек давлат эстрада театри биносида эрталаб соат 9 дан бошлаб рўйхатга олинадилар. (Навоий кўчаси, 55-уй).

ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ.

МАСТЕРЛАР АНЖУМАНИ

Пойтахт саноат корхоналари қуйи ишлаб чиқариш командирлари ҳар йили бир-бир йиғилишиб, ўтган давр ичида эришилган ютуқларни ўртоқлашишга одатланишган. Ўтган йилнинг худди шу дамларида мастерлар ўзларининг биринчи слётларига тўпланган эдилар. Мана ўтган шанба куни улар иккинчи слётга тўпланишди. Слётда Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ В. А. Архангельский «Ишлаб чиқаришда мастернинг роли» деган темада доклад қилди.

«Ташсельмаш» заводи 15-цехининг мастери ўртоқ Халилов слётда ўз тажрибалари ҳақида сўзлаб берди.

— Шу йилнинг бошида қолоқ бригадага бошлиқ бўлиб ўтдим, — дейди мастер.— дастлабки кунларданоқ қолоқлик сирларини ахтара бошладим. Бригада ҳаёти билан чуқурроқ танишиб чиқдим. Ҳар куни беш минутлик йиғилиш ўтказиб, смена ишига якун ясаб бордим. Мана энди бригадамиз бинойидек ишлайдиган бўлиб қолди. Апрель ойи планини 111 процент адо этиб, цех бўйича социалистик мусобақада иккинчи ўринни олдик. Май ойида эришган ютуқларимиз бундан ҳам қувончли.

Октябрь Революцияси номли тепловоз-вагон ремонти заводи мастери Егоров, «Ташавтомаш» заводи мастери Креушин ва бошқа ўртоқлар ҳам слётда ўз фаолиятлари ҳақида сўзлаб бердилар.

Слётда саноат область касаба союзлари Советининг секретари ўртоқ А. Браилов юздан ортиқ илғор мастерга Ўзсовпрофнинг мақтов қоғозларини топширди. Тақдирланганлар орасида Тошкент тепловоз депоси мастери Обидов, 153-қурилиш тресги мастери Ткаченко, Тошкент тўқимачилик комбинати мастери Петренко ва бошқа ўртоқлар бор.

Кеча охирида шаҳар халқ филармонияси санъаткорлари слёт қатнашчилари учун катта программада концерт қўйиб бердилар.

* * *

Қуёш уфққа бош қўйди... Кўл юзида нур ёнади, нур оқади. Осуда оқшом қўйнида ором олаётган Ленин комсомоли номидаги боғ устида қувноқ қаҳқаҳалар янграйди. Ёзги эстрада театрининг саҳнасига тикилган кўзларда, қувончдан гулгун ёнган чеҳраларда нур акси, нур жилоси. Булар ҳам оддий, ҳам улкан кишилар-меҳнат кишилари, ишлаб чиқариш командирларидир.

Тошкент пластмасса буюлари заводининг старший мастери Нафиса Мусаева биринчи бўлиб минбарга чиқади.

Нафиса Мусаева ишда ҳам, ўқишда ҳам барчага ўрнак бўлаётган ҳамкасблари Вера Мотешова, Наталья Котляровалар ҳақида қувонч билан гапиради.

«Ташгипроспецстрой» трестига қарашли 981-ЎНР мастери Марат Мустоев ой сайин кенг тус олиб бораётган Чилонзор қурилишлари ҳақида сўзлайди.

— Биз йўл қурамиз, — дейди у.— Ойлик планни 120 процентдан кам бажарган пайтимиз бўлган эмас. Яқинда узунлиги 1400 метрли «Қатортол» кўчасини фойдаланишга топширдик. Ҳозир шу кўчанинг минг метр узунликдаги иккинчи навбатини қураяпмиз. Йўл қуришдек ажойиб ишга ҳисса қўшаётган ҳамкасбларимни бугун яна бир марта қутлагим келади.

...Карнай-сурнай, ноғора садолари янграйди. Район саноат корхоналарининг энг илғор қуйи ишлаб чиқариш командирларига мукофотлар топширилади. Ортиқ Файзуллаев, М. Н. Капустина, В. Кузнецов ўртоқлар каби илғор мастерлар «Социалистик мусобақа аълочиси» значоги билан мукофотланади.

* * *

Айни бир соатда Пушкин номидаги маданият ва истироҳат боғида ҳам байрам ҳаяжонидан чеҳраси ёришган кишилар ёзги эстрада театрига тўпланган эдилар.

Чинни заводининг мастери М. Каримова ўз корхонасининг ажойиб кишилари ҳақида мароқланиб гапиради.

— Ўз меҳнатимизнинг махсулини, мана бугун сизларга олиб келганмиз. Заводимизда ишлаб чиқарилаётган чинни буюмлари виставкасини ташкил этдик.

Йиғилганлар, Тошкент бадиий каштачилик фабрикасининг мастери З. Шомуродовани олқишлайдилар. Райoннинг энг кекса мастери бўлган бу аёл ўз касбининг гашти ҳақида, ишлаб чиқариш командирларининг ҳислатлари тўғрисида жуда самимий гаплар айтади.

Худди шу якшанба оқшомида пойтахтдаги Горький, Киров, Тельман номли «Победа» парклари ва бошқа хушманзара боғларда ҳам мастерлар байрами бўлиб ўтди. Пойтахтдаги савдо ва умумий овқатланиш муассасаларининг ходимлари, талантли санъаткорлар мастерлар хизматида бўлишди. Шу куни меҳнаткашлар ярим кечагача сайл қилдилар.

ПРОПАГАНДИСТ АБДУХАЛИЛ

Пропагандист Абдуҳалил Абдураҳимовни Калинин бошқармасидаги «Коммунизм» колхозида яхши билишади. У пропагандистлик қила бошлаганидан бери сиёсий ва иқтисодий темаларда жуда кўп лекция ва суҳбатлар ўтказди. Абдуҳалил ўз қишлоғидаги кишиларни қишлоқ хўжалик билимлари билан кенг таништиришга салмоқли ҳисса қўшяпти.

Бу йилги сиёсий маориф ўқиши бошланишидан олдин Абдуҳалил коммунистик меҳнат мактаби тўгарагининг пропагандисти қилиб тайинланди. Сиёсий ўқишнинг бу янги формасини ҳам намунали йўлга қўйиш учун у ишга астойдил киришди. Даставвал партиямиз Марказий Комитети Пленумларининг қарорларини ҳамда қишлоқ хўжалик экономикасига доир адабиётларни пухта ўрганди. Шу билан бир қаторда Абдуҳалил колхоз экономикасидан, ундаги ютуқ ва камчиликлардан ҳам яхши хабардор бўлишга ҳаракат қилди.

Тўгарак ўз ишини бошлаб юборгач, Абдураҳимов машғулотларни ўтказиш билан бир қаторда бу ишга хўжаликнинг моҳир ташкилотчилари ва мутахассисларини ҳам жалб қилди. Колхоз ветеринария бош врачи А. Самариддиновнинг чорвачилик ва унинг колхоз экономикасини юксалтиришдаги роли; механик-ҳайдовчи Қ. Зайнутдиновнинг пахтачиликни механизациялаш; агроном Т. Зокировнинг деҳқончилик асослари масалаларига бағишлаб ўтказган машғулотлари айниқса қизиқарли бўлди. Ана шу хилдаги машғулотларни ҳаёт билан пухта боғлаш мақсадида улар бевосита далада, фермада ёки устахонада ўтказилаётир. Уларда илғор иш усуллари ва тажрибалар ўрганилади, қишлоқ хўжалик фани ва техникадаги янгиликлар билан танишилади.

Масалан, машғулотларнинг бирида ўтган йилда колхозда етиштирилган сабзавотларнинг ўртача таннархи 1962 йилдаги ўртача таннарх билан солиштирилди. Экинларнинг айрим турлари бўйича таннарх ўтган йили бундан бир йил аввалгига нисбатан ошиб кетганлиги аниқланди.

Бу муҳим масала тингловчиларнинг қизғин мунозарасига сабаб бўлди. Машғулот пировардида пропагандист тингловчиларга маҳсулот таннархини пасайтириш йўлларини батафсил тушунтириб берди. Яна бир машғулотда 8- бригаданинг иши қолоқ 1-бригаданинг иши билан таққослаб кўрилди, бу масала бригадаларда меҳнатга ҳақ тўлаш билан боғлаб ўрганилди. Колхоз шу йилга қадар хўжалик ҳисобига ўтмаганлиги сабабли меҳнат кунига қолоқ бригада аъзолари ҳам илғор бригада билан бир қаторда баравар ҳақ олаверар эдилар. Эндиликда колхознинг ҳамма бригадалари хўжалик ҳисобига ўтиб олди. Ҳақ тўлашнинг бундай прогрессив усули машғулотларда батафсил ўрганилди.

Абдуҳалил Абдураҳимов ҳар бир лекция ва суҳбатнинг тушунарли бўлишига интилади, машғулотларда колхоз ҳаётидан олинган мисоллардан фойдаланади. Тингловчилар ўрганилаётган темани қунт билан эшитадилар ва кўпинча машғулот қизғин мунозарага айланиб кетади. Шунинг учун ҳам ҳар қайси машғулот тингловчиларда бой таассурот қолдиради.

Ўртоқ Абдураҳимов ҳамда унинг пропагандист ёрдамчилари ишидан колхозчилар жуда миннатдор.

И. БОБОХОНОВ.

ЖАМОАТЧИЛИК ФИКРИ—КАТТА ТАРБИЯЛОВЧИ КУЧ

Коммунистик жамият кишиси коммунизм қурилишида актив иштирок қилиш процессида, иқтисодий ва ижтимоий ҳаётда коммунистик асосларни ривожлантириш процессида тарбияланиб, вояга етади. Янги одамни тарбиялашда жамоатчилик фикри ҳам муҳим роль ўйнайди.

Жамоатчилик фикри — муҳитнинг кишига маънавий таъсир кўрсатувчи муҳим воситасидир. Шу муҳитда меҳнат коллективи муҳим ўринни эгаллайди, чунки одамнинг ижодий муваффақиятлари, энг яхши орзу-ниятлари меҳнат коллективи билан боғлиқдир. Киши коллективда ижод шавқ-завқи, ўз бурчи, ор-номуси, қадр-қиммати, ифтиҳори ва виждон амри нима эканини билиб олади. Коллективнинг иззат-ҳурмати шахсга энг олий маънавий қониқиш беради, қийинчиликларга қарши курашда унинг кучига-куч, ғайратига-ғайрат қўшади. Коллектив назарида ишончни йўқотиш, унинг таънасига дучор бўлиш эса кишига қаттиқ таъсир этади, чуқур ўйлашга ва ўзининг ножўя хатти-ҳаракатлари нима важдан келиб чиққанлигини аниқлашга, йўл қўйилган хатонинг сабабларини топиб олишга, уни тузатиш учун ҳаракат қилишга мажбур этади.

Жамоатчилик фикри — хатога йўл қўйган кишини ишонтиришда, нотўғри хатти-ҳаракатларга йўл қўймасликка, зарарли одатларни тарк этишга мажбур қилишда, унинг бурчни сеза билишига, виждон амрига, ор-номусига мурожаат қилишига, катта ёрдам беради. Тошкентдаги тикувчилик фабрикасида ишловчи аёл М. узоқ вақтлар давомида ғийбат, фисқ-фасод, чақимчилик билан шуғулланар, атрофдагиларга дағал муомала қилар, қўрс гапирар, ёш ишчи аёлларни ҳақорат қилар эди. Унинг хатти-ҳаракати суяк-суягига сингиб кетган ёмон одатларнинг ифодаси эди. Бутун коллектив бу аёлнинг хатти-ҳаракатини ўртоқлик судида муҳокама қилмагунча у ўз одатларига қарши таъсир кўрсатадиган жиддий бир кучни ҳеч қачон сезмаган эди.

Жамоатчилик фикрининг янгилик ва илғорликни қўллаб-қувватлаши ижодий активликни, ташаббускорликни оширади. Жамоатчилик фикри ишлаб чиқаришдаги ҳар бир ютуққа баҳо берганда, унинг сиёсий ва маънавий моҳиятини, унинг маданий ва тарбиявий оқибатларини ҳисобга олади.

Эндиликда жамоатчилик фикри кўп кишиларга кучли таъсир кўрсатиб, уларни замонамизга мос кишилар қилиб тарбиялашга кўмаклашмоқда. Шахснинг коммунистик ҳислатлари — ростгўйлик, жасурлик, принципиаллик, жамият олдида юксак масъулиятни сеза билиш кабиларни ривожлантиришда умумхалқ муҳокамаси катта роль ўйнаётир.

Жамият аъзоларининг асосий кўпчилиги жамоатчилик фикрига чуқур ҳурмат-эътибор билан қарамоқда, унинг талабларига сўзсиз риоя қилмоқда. Бу эса ҳозирги даврда кишиларга таъсир ўтказувчи маънавий факторнинг роли тобора ошиб бораётганини кўрсатувчи далилдир.

Ҳозирда кўпгина маҳаллаларда ташкил қилинган ўртоқлик судлари кишиларни тарбиялашда яхши натижаларга эришмоқда. Масалан, Тошкент шаҳар Октябрь районидаги «Янги шаҳар» маҳалласида (маҳалла комитетининг раиси Х. Мелиқулов) ҳар бир масала кенг жамоатчилик иштирокида муҳокама қилинади. Шу маҳаллада истиқомат қилувчи саккиз боланинг отаси П. Б. хотини билан тез-тез жанжаллашар, уришар эди. Маҳалла жамоатчилигининг аралашуви, танбеҳ бериши билан улар ҳозирда аҳил яшамоқдалар. Ёки Ранний проездида яшовчи Қ. В. ни мисолга келтириш мумкин. У ичиб келиб ота-онаси ва хотинига тинчлик бермай безорилик қиларди. Маҳалла ўртоқлик суди унинг хулқини кенг жамоатчилик муҳокамасига ҳавола қилди. Қаттиқ танбеҳ ва танқиддан у тўғри хулоса чиқариб олди. Унинг ота-онаси маҳалла жамоатчилигидан жуда миннатдор. Шундай қилиб, жамоатчилик фикри биринчи марта қоқилиб, тўғри йўлдан адашган кишиларда ҳаяжонли кечирмалар уйғотади, уларда инсоний бурч ҳиссини кўзғатади, тўғри йўлга тушиб олишларига ёрдам беради.

Ҳаётга паразитларча қаровчи, енгил турмуш йўлини қидирадиган текинхўрларни, умрини беҳуда ўтказаётган, меҳнат қилиш ва ўқишдан бўйин товлаётган ишёқмас кишиларни совет жамоатчилиги қаттиқ қоралайди.

Ахлоқ нормаларини бузувчи айрим кишилар жамоатчиликнинг қоралашидан қочиб, ўз хатти-ҳаракатларини коллективдан яширишга, шу билан жамоатчилик контролидан холи бўлишга уринадилар. Орамизда бепарво кишилар, безори ва ароқхўрларни, совет кишиси шаънига иснод келтирувчи шахсларни учратганда, ўзини билмасликка солиб, индамай ўтиб кетадиган, тўпалончи қўшнисининг ҳангомасини девор орқасидан томошабиндек кузатиб тураверадиган кишилар ҳам учраб туради. Бундай бепарво, худбинлар ўзининг майда-чуйда шахсий манфаатларига берилиб кетган, «бунинг менга дахли йўқ» зайлида иш кўрадиган, жамоатчилик фикрини назарга илмайдиган кишилар борган сари камайиб кетаётир. Лекин шундай бўлса-да, бу иллатга қарши курашни сусайтирмаслик керак.

Улуғ Ленин ўғрилар, текинхўрлар, безорилар ва шуларга ўхшашларни кишилик жамиятининг чиқиндилари, унинг бошдан-оёқ чирик ва ўлик аъзолари, капитализмдан қолган юқумли мараз, ўлат, иллатлар деб атаган ҳамда уларга қарши қаттиқ халқ контроли ўрнатишга чақирган эди.

Коммунистик партия ҳар бир жойда доимо ва кенг кўламда жамоатчилик фикри туғилишидан манфаатдордир. Токи у, мисоли қуёш нуридек порлаб, ҳаётимизнинг ҳамма томонларини ёритиб турсин, янгича коммунистик муносабатларнинг қарор топишига ёрдам берсин ва эскиликни, буржуа психологияси ва ахлоқининг сарқитларини қириб ташласин. КПСС Программаси — социалистик қонунчиликка қаттиқ риоя қилиш, ҳуқуқ тартибларининг ҳар қандай бузилишларига хотима бериш, жиноятчиликни йўқотиш, уни келтириб чиқарувчи ҳамма сабабларни бартараф қилиш вазифасини қўйди. Бу масъулиятли, аммо реал вазифани жамоатчиликнинг актив иштирокисиз ҳал қилиб бўлмайди.

Коммунизм қуришнинг улуғвор программаси амалга оширилиши билан меҳнаткашларнинг жамоатчилик фикри маънавий муносабатларни тартибга солиб турувчи тўла ҳуқуқли доно кучга, кишилик жамияти турмушининг олий формаларини такомиллаштирувчи ижодкор кучга айланади.

Э. САЛИМОВА,
Ўзбекистон ССР Фанлар Академияси фалсафа ва ҳуқуқ институтининг илмий ходими.

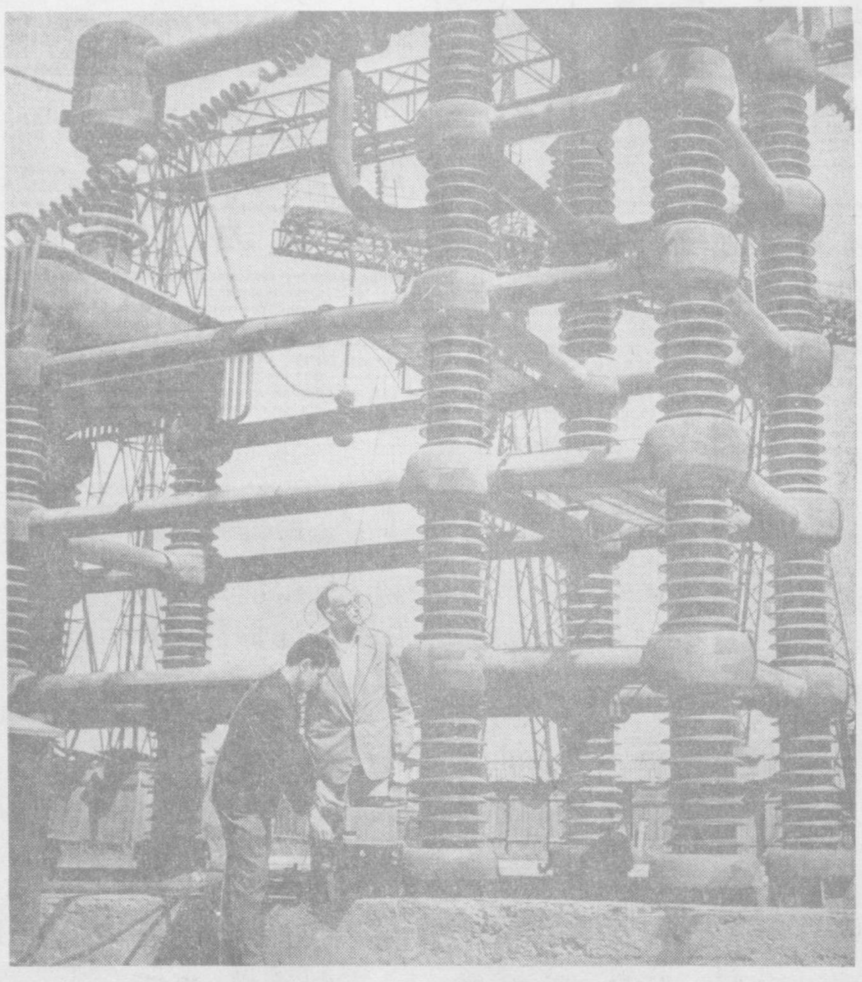

Главэнергопроектга қарашли Ўзбекистон энергетика ва автоматика илмий-текшириш институти илмий ходимлари контактлар оралиғи ва нирланишнинг юқори вольтли симлар изоляциясига таъсири устида тадқиқот ишлари олиб бормоқдалар. Ўрта Осиёда энг йирик бўлган бир миллион вольт юқори кучланишли қурилма улар ихтиёридадир. Суратда: инженер И. Марданшин (чапда) ва старший илмий ходим С. Шишкин ўртоқлар синовга тайёргарлик кўрмоқдалар.

Б. Мазур фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси)

НАЗАРИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

Яқинда Октябрь район партия комитети «Ишчилар синфи партиясидан бутун совет халқи партиясига» деган мавзуда назарий конференция ўтказди. Унда пойтахтнинг ана шу йирик районидаги корхона, ўқув юртлари ва муассасаларидаги бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари, пропагандист ва агитаторлар қатнашди.

Конференцияда Ўзбекистон Фанлар академияси тарих ва археология институти партия ташкилотининг секретари, тарих фанлари кандидати В. Юсуповнинг «Маркс-ленинчи партия тараққиётининг уч тарихий босқичи», Республика рус тили ва адабиёти педагогика институти партия ташкилотининг секретари Л. П. Кременцовнинг «СССРда социализм ғалабасидан сўнг совет давлатининг умумхалқ характери». Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Матбуот давлат комитети бош редактори И. Муллажоновнинг «Коммунистик партия — бутун меҳнаткашлар, бутун халқ умум манфаатларининг ифодаловчиси», район партия комитетининг штатсиз пропагандисти М. Л. Урманнинг «КПССнинг коммунистик қурилишда раҳбарлик ролининг ошуви», Ўзбекистон Фанлар Академияси шарқшунослик институтининг старший илмий ходими П. Г. Булгаковнинг «Хитой бузғунчиларининг КПССнинг умумхалқ характери тўғрисидаги масала бўйича КПСС Программасига хуружлари», Ўзбекистон Фанлар Академияси тил ва адабиёт институтининг директори, философия фанлари доктори Қ. Хоназаровнинг «Хитой бузғунчилари туҳмат кампаниясининг социал моҳияти ва сиёсий мақсадлари» деган темадаги докладлари тингланди.

Мазмунли докладлар конференция қатнашчиларида чуқур таъсир қолдирди.

И. СУЛТОНОВ.

Б Р И Г А Д И Р

Нури билан даставвал орқаворотдан танишганман. Қурилишда ишлайдиган бир оғайним ўз бригадасининг раҳбари ҳақида менга кўпгина илиқ гапларни айтиб берган эди. Ўшанда бу уста бинокор, ишбилармон бригадир тўғрисида газетага ёзишни дилимга тугиб қўювдим. Истакка қанот бериш ниятида қурилишга отландим.

Баҳайбат пресслаш цехининг темир-бетондан тикланган қалин деворлари ёнига етиб келдим. Бу цех «Чирчиксельмаш» заводининг шундоқ ёнгинасида қад кўтарибди. Кучли колонналар ўз елкасида йирик ҳажмли темир-бетон конструкцияларни кўтариб турибди. Ҳар бирининг эни 18, узунлиги 160 метр келадиган иккита пролёт бунёд этилмоқда. Бу пролётларга «Чирчиксельмаш»нинг барча ёрдамчи цехлари жо бўлади. Корхона тарихи бундай улкан цехни кўрмаган. Машинасозлар унинг битишини интизорлик билан кутишмоқда.

Қурилиш штаби гигант цехнинг ёрдамчи хоналаридан бирига жойлашган экан. Прораб Виктор Шишкин:

— Нурини сўраяпсизми? — деди саволимга жавоб қилиб.— Ана, ишчилар билан суҳбатлашяпти, бажонидил таништириб қўяман. Лекин суҳбатга вақти бормикин? Бунисига кафил бўлолмайман.

Чиндан ҳам Нури жуда банд экан. Учрашган замонимоқ унинг бўй-бастига разм солдим. Ўрта бўй, юзлари офтоб тафтида қорайиб пишган, боқиши маъноли киши экан.

Бригада бошлиғи тиним билмасди. Гоҳ томга чиқиб, керамзитобетон ўрнатаётганларга кўрсатмалар берар, гоҳ бетончилар ёнига бориб, қоришма сифатини текшириб кўрарди. Уни шу долзарб пайтда ишдан қолдиргим келмади. Шу сабабли вақтни бой бермай, Нурининг ўртоқлари билан суҳбатлашиб турдим.

Комплекс бригада раҳбари Сеитҳалилов — коллективнинг қалби, моҳир ташкилотчи ва чин ўртоқ экан. Мана, 20 йилдирки, Нури Чирчиқ қурилишларида тер тўкаяпти. Роппа-роса 11 йил уй-жой қурди. 9 йил саноат корхоналари қуришда иштирок этди. «Чирчиксельмаш» заводида унинг қўли тегмаган биронта цех биноси йўқ. У бинокорликнинг ҳамма соҳаларини пухта эгаллаган. Кези келганда слесарь-монтажчи, механизатор, трубопроводчи вазифаларини ҳам бемалол бажараверади.

Бригададаги бошқалар ҳам моҳирликда бошлиқдан қолишмайдилар. Йўлдош Содиқов, Ибодли Оқмуллаев, Лутти Аблаев, Айдер Акимов, Костас Шамонис, Эдуард Полянский — булар ўз ишининг моҳир усталари. Барчаси кўп ҳунарли. Ишим ўнгидан келсин деган киши комплекс ҳунарли бўлиши керак-да.

Нуриларнинг бригадаси етти йиллик олтинчи йилини зафарли бошлади. Январь ойида топшириқ 142, февралда — 149, мартда — 190, апрелда — 176 процент адо этилди. Иш ҳақи ҳам чакки бўлмади. Бригада ишчилари ўртача 130 сўмдан, илғорлар эса 150—160 сўмдан ойлик маош олишди.

— Ким яхши ишласа — кўп ҳақ олади. Бригадамиз шу принципга риоя қилмоқда, — деди Нури.

ДАВРИМИЗ ҚАҲРАМОНЛАРИ

Дарҳақиқат, тўғри йўл бу. Меҳнат унумининг ошиши моддий манфаатдорлик билан боғлиқ бўлиши керак.

Нури Сеитҳалилов бригадаси бошқармада энг илғор коллектив. Мен нурилар бригадасининг муваффақияти «сир»ларини билишга, кўпроқ тажрибаларини ўрганишга ҳаракат қилдим. Шу мақсадда ҳатто биринчи қараганда энг майда-чуйда бўлиб кўринадиган нарсаларни ҳам сўраб, билиб олдим. Кейин бу бригаданинг муваффақияти меҳнатни моҳирлик билан ташкил этишда экан, деган хулосага келдим. Нури чиндан ҳам талантли ташкилотчи эканлигига ишончим комил бўлди.

Нури иш кунини қуйидагича тақсимлайди: у ҳар куни кечқурун бригада аъзолари ишлаган участкаларни бирма-бир кўздан кечириб чиқади. Берган топшириқларининг бажарилишини ўз кўзи билан кўради, сифатини текширади, сарфлангин материалларнинг ҳисоб-китобини қилади. Қолган ишни тезроқ бажариш режаларини тузади. У бу масалада ишчилар билан суҳбатлашади, уларнинг таклиф ва мулоҳазаларини ўрганади.

Режаларини ён дафтарига ёзиб боради. Ҳамма участкаларни ҳам шу тартибда ўрганиб чиқади. Орадан 1—1,5 соат чамаси вақт ўтгач, Нури шарт-шароитни яхши билиб олади. Эртага биринчи навбатда қаерга қўл уриш кераклиги, кучларни қандай тақсимлаш лозимлигини белгилайди. Сўнг прораб Виктор Шишкинга эртаги иш планлари ҳақида гапириб беради.

— Келажакда қиладиган ишларингни олдиндан билсанггина муваффақиятга эришасан, — дейди Нури. — Шу сабабли ишчиларни ҳам қилинадиган ишлар билан олдиндан таништирилгани маъқул.

Нури Сеитҳалилов ишчи кучларини жой-жойига қўйишга кўп эътибор беради.

— Ишчиларга уни қил , буни қил деб буйруқ беришнинг ўзигина кифоя эмас, — дейди бригадир. — Ҳамма гап топшириқни қай йўл билан тез ва соз бажарилишини кўрсатиб беришда қолган. Шу сабабли мен ишчи кучларини шундай тақсимлайманки, берилган топшириқ вақтида бажариладиган бўлсин.

Беш қолиш Нури раҳбарлик қилаётган бригада учун ёт нарса. Бунда ҳам бригадирнинг хизмати катта. Чунки бригадада комплекс ҳунарли бинокорлар ишлашади. Улар дурадгорлик ишлари бўлмай қолса, бетон қориш ёки арматура тайёрлаш ишларини ҳам бажариб кетаверишади. Иккинчидан Нури завод қурилишининг бошқа участкаларидаги ишнинг боришини кузатиб туради. Бордию асосий объектда иш бироз камайиб қолса, бригаданинг кўпчилик аъзоларини иш кўпроқ жойга ўтказади. Нури ҳатто баҳорги ёмғирли кунларда ҳам бригада аъзоларининг ҳар бирига лойиқ иш топиб бера олди.

Бригадада ҳар ойда икки-уч маротаба йиғилиш ўтказилади. Бу йиғинларда бинокорлар ўн кунлик, ойлик ёки квартал топшириқларининг бажарилиши якунларини муҳокама этишади. Баъзан зарурат бўлганда, масалан, муҳим объектларни қуришга киришишдан олдин ҳам шундай йиғилишлар бўлади. Йиғилишларда Нури бригада аъзоларининг диққат-эътиборини кўпроқ ҳал этилмаган масалаларга қаратади.

— Ютуқларимиз чўнтагимизда,— дейди бригада бошлиғи — бу ҳақда кўпчилик билади. Лекин биз йўл қўйган хатолар, ҳал эта олмаган муаммолар ҳам бор-ку. Уларни бартараф этмай туриб олға силжиш мумкинми?

Бундай йиғилишлар кўпинча новаторлар мактабига айланиб кетади. 20 метр баландликда пресслаш корпусининг томини бетонлаш пайтида ана шундай йиғилиш катта фойда келтирди. Бу операцияни бажариш анча машаққатли эди, чунки керкли краннинг йўқлиги туфайли кўпгина ишни қўлда бажаришга тўғри келди. Бироқ Нури ва у раҳбарлик қилаётган бригада аъзолари бутун имкониятларни ишга солиб, ишчи кучларини жой-жойига қўйишди, томни бетонлаш ишлари муваффақиятли тугалланди.

... Нури билан биз темир-бетон плиталар устида гаплашиб ўтирибмиз. У дўстлари ҳақида, бўлажак цех биноси ҳақида сўзлаб берди. Эндигина иккита пролёт тикланди, ҳаммаси тўққизта бўлиши керак, деди. У кўп гапирмас эди. Тез-тез олдимизга қурувчилар келиб, Нурини саволга тутиб қолардилар. Бригадир уларга аниқ ва тўғри кўрсатмалар берарди. Бу меҳнатсевар киши катта қурилишда яшаётганлигини, ишга моҳирона раҳбарлик қилаётганлигини кўриб, ҳавас қилиб ўтирибман. Ундан ўрганишга арзигулик нарсалар анчагина топилади.

Бошқармада Нури Сеитҳалилов тажрибаси ўрганилаяптими? Афсуски, бу саволга йўқ деб жавоб беришди. 225- УНР раҳбарлари бу масалада бизнингча, хатога йўл қўйишмоқда.

В. СКОРОДУМОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

ЧЕВАР

Попопчи Доно Ёқубовани фабриканинг гули дейишади. Унинг фабрикага келганига 6 йил бўлди. Меҳнатсевар қиз устози Умри Сулаймоновадан жуда мамнун. Умри опанинг қилган меҳнатлари бекор кетмади. Доно устозининг маслаҳатларига амал қилиб тажрибали попопчи бўлиб етишди.

У смена топшириқларини ортиғи билан бажариб келмоқда. Ҳар ойда 8 та чойшаб ёки 10 та палак тикмоқда. Шу билан бир қаторда политехника техникуми кечки-тикув ишлаб чиқариш факультетининг 2 курсида ҳам ўқияпти.

Чевар қизнинг яна бир истеъдоди бор. У Ўзбекистон санъат усталарининг Москвада бўлиб ўтган декадасида фабрика ҳаваскорлар тўгарагининг аъзоси сифатида қатнашган. У ижро этган «Ором», «Тановар» рақсларини кўрсангиз завқингиз келади.

Шу кунларда Доно Ёқубова республикамиз ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллик юбилейини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун ғайратга-ғайрат қўшиб меҳнат қилаяпти.

Н. ҲАҚИМОВА.
Тошкент бадиий каштачилик фабрикаси.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»
НАТИЖАЛАРНИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

«УРТЎҚМОҚ» ПОЧТАСИГА КЕЛГАН ЖАВОБЛАР

Газетамизнинг 2 февраль сонида «Уртўқмоқ» почтасидан рубрикаси остида газетхонларимизнинг бир қатор хатлари босилган эди. Шу хатлардан бирида Совет Армияси сафида хизмат қилаётган Р. Абдуллаев Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги Собир Раҳимов номли колхоз территориясидаги кўчаларга ҳалигача ном қўйилмаганлиги ва уйлар номерлаштирилмаганлиги учун хатлар эгасига вақтида бориб тегмаётганлигидан шикоят қилган эди.

Калинин район ижроия комитети шу хат юзасидан ўтказилган текширув натижаларини хабар қилиб, Карл Маркс қишлоқ Совети ўз территориясидаги кўчаларга ном қўйганини, хонадонлар номерлаштирилганини билдирди. Бу тадбир, дейилади жавоб хатида, почта ходимларининг ишига ҳам катта ёрдам беряпти.

* * *

Шу рубрика остида босилган яна бир хатда Оққўрғон районидаги «Солдатское» универмаги қошида ишлаб турган радио устахонасининг мудири Виктор Яковенко танқид қилинган. Ремонт қилиш учун топширилган радиоприёмник ва телевизорларга, —дейилади материалда, —ўртоқ Яковенко «мендан кетгунча, эгасига етгунча» қабилида қўл уради. Телевизор ва радиоприёмник эгалари шунинг учун ҳам устахонага қатнаганлари-қатнаган.

Ўз вазифасига совуққонлик билан қараётгани учун устахона мудири Виктор Яковенкога район матлубот жамиятининг буйруғи билан қаттиқ виговор берилган, яна шундай фактлар такрорлангудай бўлса, қаттиқ чора кўрилажаги уқтирилган.

ФЕРМА МУТАХАССИСЛАРИ ОГОҲЛАНТИРИЛДИ

Калинин номли колхоз раҳбарларининг чорвачиликни ривожлантириш масаласига етарли эътибор бермаётганликлари «Тошкент ҳақиқати» газетасининг 46-сонида тўғри танқид қилинган. Мақолада кўрсатилган фактлар текширишда тўла тасдиқланди. «Муҳим соҳа эътибордан четда» сарлавҳали ана шу мақола колхоз партия йиғилишида ҳам, правлениe мажлисида ҳам муҳокама қилинди. Фермада ишлаётган мутахассис ўртоқларнинг ўз вазифаларига етарли эътибор бермаётганликлари алоҳида кўрсатилиб, улар огоҳлантирилди ва чорвачиликни ривожлантириш юзасидан тадбирлар белгиланди.

И. ЮНУСОВ,
Бўка ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи.

ИШДА ЮКСАК МАДАНИЯТ БЎЛСИН

Корхонамиз дарвозасидан ичкарига киришингиз билан кўзингиз қаршидаги гулзор ёнига ўрнатилган мажбуриятлар тахтасига тушади. Жуда ҳам кўримли қилиб ишланган у: ўртада бу йил бажарилиши лозим бўлган вазифаларимиз рақамларда акс этган, икки четида янги-янги зафарларга чорловчи шиорлар осилган. Ҳар куни эрта билан ишга келган ишчи, инженер-техник ходим шу мажбуриятларга бир кўз югуртирмай ўта олмайди. У коллективни масъулиятни чуқур ҳис қилишга, енг шимариб ғайрат билан меҳнат қилишга ундайди. Худди шу ерга ҳурмат тахтаси ҳам ўрнатилган. Корхонамиз илғорлари ундан муносиб ўрин олишган.

Асфальт йўлка бўйлаб яна ичкарироқ юринг. Атроф кўм-кўк. Чап томонда кичкина боғчамиз бор. Гуллар барқ уриб ўсмоқда. Бундан 3-4 йил илгари экилган кўчатлар ҳам энди дарахт бўлиб ерга қуюқ соя ташлаяпти. Ток новдалари сўриларга таралган. Тушки пайтларда ишчиларимиз мана шу ерда ҳордиқ чиқаришади.

Бир қарашда булар жуда ҳам оддийдек туюлади киши кўзига. Лекин шу оддий кўриниш кишиларга қанчадан-қанча завқ бағишлайди, куни бўйи ҳормай меҳнат қилишига ёрдам беради, кайфиятини яхшилайди. Айрим ерларда корхона территориясини ободонлаштириш соҳасига кўпда эътибор берилмайди. Бу нотўғри. Саноат эстетикаси, ишлаб чиқариш маданиятига ободонлаштириш ишлари ҳам бевосита киради.

Корхонамизда ҳозироқ ишлаб чиқариш маданиятини яхшилаш борасида кўзга кўринарли ишлар бажариб қўйилди. Инструменталь цехининг эски корпуси жуда ҳам кўримсиз, қоронғи, иш жойлари ифлос бўлиб ётарди. Станоклар бўялмаган, деворлар ҳам оқланмаган. Коллектив узоқ ўйлаб ўтирмай ўз кучи билан цехни ободонлаштиришга қарор қилди. Уртоқ И. Пак бошлиқ корхона бинокорлари уларга ёрдамга келишди. Қисқа вақт ичида цех корпуси тўла реконструкциядан чиқди. Янги-янги ёруғ ромлар ўрнатилди, том хиёл баландроқ кўтарилгач цех ичи яна ҳам чароғон бўлди. Деразалар олдига анвойи гуллар қўйилди. Плакатлар ўрнатилди. Станоклар, деворлар турли хил ранглар билан бўялди. Мана энди ишчилар хурсанд. Цехда иш шароити намунали. Меҳнат унумдорлиги анча ошди. Планлар ой сайин зиёдаси билан адо этилмоқда. Редукторлар цехида амалга оширилган ишлар ҳам кўзларни қувонтиради.

Корхонамизда ишлаб чиқариш маданиятини жорий этиш учун кураш ҳамон давом этаяпти. Шу кунларда ғилдираклар цехи реконструкция қилинмоқда. Бу цех ҳар томонлама ҳам замонавий бўлади. Уз ўқув залига, дам олиш хоналари ва душларига эга бўлади у. Цех ишчилари сменадан олдин ва кейин бироз дам олишлари, газета-журналлар ўқиб маданий ҳордиқ чиқаришлари мумкин.

Ёз бошланаяпти. Бундан буён кунлар исийверади, ҳарорат ошаверади. Энди цехлар ичида ишлаш ҳам анча қийин. Шуни ҳисобга олиб ҳовлимизда айвонлар қурдик. Деталларни пайвандлаш, агрегатларни бўяш ишлари шу ерда бажарилаяпти. Бу ер дим эмас, атрофда ғир-ғир шабада эсиб туради. Ишлаб чиқариш маданиятини яхшилаш соҳасида кўраётган бу тадбирларимиз ўз самараларини бермоқда. Корхонамиз коллективи ўтган тўрт ойлик маҳсулот тайёрлаш планини муваффақиятли бажарди. Май ойида ҳам янги-янги зафарлар қучдик.

Ҳозирги кунда завод территориясида яна янги учта цех қад кўтаряпти. Улар фойдаланишга топширилгач пресслаш, йиғув ва пайвандлаш цехларида ҳам иш маданияти яхшиланади. Корхонамиз қуввати ошади, пахта тозалаш заводлари учун янада кўплаб агрегатлар етказиб бериш имконига эга бўламиз. Серғайрат бинокорлар, монтажчи ва слесарлар бу қурилишларни республикамиз ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллик юбилейигача қўлдан чиқариш учун бир ғайратларига ўн ғайрат қўшиб меҳнат қилмоқдалар.

А. ГАЛУСТЯН.
«Ўзбекхлопкомаш» заводи бош инженери.

Суратда: «Дамачи» хўжалигининг директори Қодир Шарипов (чапда) ва бош балиқчи Алексей Тен ўртоқлар кўлга озуқа солаётган балиқчиларнинг ишини кузатишмоқда.

М. Нуриддинов фотолари

Дамачи балиқчилари

Балиқчи С. АСҚАРОВ

Дастурхонга қипқизил қилиб қовурилган балиқ келтириб қўйилади. Иштаҳангиз очилиб кетади. Мириқиб ейсиз. Анчагача мазаси оғзингизда қолади... Шунда балиқчига «барака топ, қўлинг дард кўрмасин» деб қўясиз беихтиёр. Ҳа, ишбилармон балиқчи шундай сўзларга лойиқ одам бўлади. Негаки, у ўзининг самарали меҳнати билан сизнинг дастурхонингизга хушхўр балиқлар ҳадя этади.

Дамачи балиқчиларига ҳам «барака топинглар, қўлингиз дард кўрмасин!» десак арзийди. Чунки улар бир неча йиллардан буён шаҳарлик биродарларига мўл-кўл балиқ етказиб бериб турибдилар. Халқимизда «Дамачининг ковунини емабсиз, дунёга келмабсиз» деган гап бор. Шунга қўшимча қилиб «Дамачининг балиғини емабсиз, дунёга келмабсиз» десак бўлади. Чунки дамачининг ковуни қанчалик хуштаъм бўлса, балиғи ундан ҳам мазали.

Бундан 15 йил муқаддам дамачи ерлари элга фақат ширин-шакар қовун ҳадя этарди, холос. Қовун полизларидан ўтиб, сал юрсангиз катта жарликларга, қамишзор-у, чивинзорларга дуч келардингиз. Бу ерда бирор соат қолиб кетсангиз, чивин талаб, бутун аъзойи-баданингизни шишириб юборарди. Шундай бир пайтда бу ерга одамлар келишди. Улар белни маҳкам боғлаб ишга киришиб кетдилар...

Мана энди Дамачига борсангиз ҳайратда қоласиз. Бир ёқда қовун полизлари, бир ёқда сабзавот пайкаллари, бир ёқда боғу-роғлар, бир ёқда узумзорлар, яна бир ёқда олтин кўллар. Инсон қўли— гул, деб бежизга айтмаган эканлар. Дамачини шунчалик яшнатиб юборган куч — инсон билагининг кучидир. Шу куч туфайли ташландиқ ерларда «Дамачи» балиқчилик хўжалиги бунёдга келди.

Хўжалик директори Қодир Шарипов билан суҳбатлашганимизда у бир қизиқ гапни айтиб қолди:

— Дастлаб бу ерга келганимизда бирор туп дов-дарахт йўқ эди. Биттаю-битта шалдироқ аравамиз бор эди, ўшанда қатнаб ишлардик... Мана энди орадан кўп ўтмай Дамачида данғиллама уйлар қад кўтарди. Обод қишлоқ вужудга келди. Хўжалигимиз йил сайин кучга тўлишиб бормоқда. Техникамиз етарли. Қишлоғимиздан шаҳарнинг қоқ марказига автобус қатнаб турибди. Ишимиз тобора юришиб кетаяпти.

Ҳа, бу хўжаликда иш тобора юришиб кетаяпти. Лаққа-лаққа балиқлар ўсадиган олтин кўлларнинг ҳажми 181 гектарга етди. Балиқ гўшти етиштириш эса йил сайин ошиб бормоқда. Ўтган йили Дамачи балиқчилари ҳосилдорлик жиҳатидан республикамиздагина эмас, балки мамлакатимизда «Донрибкомбинат»дан кейин иккинчи ўринни эгалладилар. Ҳар гектар кўлдан ўртача ҳисобда 11,2 центнердан балиқ олинди. Тошкент шаҳри меҳнаткашларига 162 минг 400 килограмм балиқ етказиб берилди. Бундай юксак кўрсаткич хўжаликка биргина балиқчиликнинг ўзидан 14 минг сўм даромад келтирди.

Украина ССР Донецк областидаги «Донрибкомбинат» коллективининг мамлакатдаги катта-кичик кўлларда балиқчилик билан шуғулланувчи барча ходимларга қарата чиқарган Мурожаати Дамачи балиқчиларини ғоят руҳлантириб юборди. Улар Мурожаатни муҳокама қилиб, ўз зиммаларига оширилган социалистик мажбурият олдилар. «Коммунистик меҳнат коллективи» деган шарафли номни олиш учун қизғин кураш бошланиб кетди. Оширилган мажбуриятга кўра бу йил хўжаликда 181 гектар кўлнинг ҳар гектаридан камида 12,5 центнердан балиқ олинади. Бу «Донрибкомбинат» коллективининг мажбуриятидан 0,5 центнер кўпдир. Қисқаси, Дамачи балиқчилари жонажон диёримизнинг 40 йиллик тўйини балиқ ҳосилдорлиги жиҳатидан мамлакатда энг биринчи ўринни эгаллаган ҳолда кутиб олишмоқчи.

Ҳозир хўжаликда ана шу юксак ва шарафли мажбуриятга яраша иш қилинаяпти. Апрель ойида кўлларга 20—25 граммлик балиқлар солинган эди. Парваришнинг яхшилигидан, ўтган қисқа муддат ичида уларнинг тирик вазни 150 граммга етди. Ўтган йили шаҳар меҳнаткашларига ўртача вазни 450 грамм келадиган балиқлар сотилган эди. Бу йил уларнинг вазни камида 600 граммга етказилади. Кузакка бориб шаҳарга 226 минг килограммдан кўпроқ балиқ жўнатилади. Бу Дамачи балиқчиларининг республикамиз тўйига қилган тўёнаси бўлади.

Шу кунларда балиқлар фан ютуқлари ва илғор тажриба асосида парвариш қилинаяпти. Катта химия балиқчиликка ҳам кириб келди. Олтин кўлларнинг ҳар гектарига 500 килограммдан химиявий ўғитлар солинаяпти. Бу ўғитлар кўллардаги сувўтларни яхши ривожлантиради, кислород режимини яхшилайди. Бунинг натижасида концентрациялаштирилган озуқалар анча иқтисод қилинади, балиқларни бир килограмм ўстириш учун тўрт озуқа бирлиги тежаб қолинади. Шундай қилиб катта химия балиқ ҳосилдорлигини гектар бошига 2 центнерданга оширишга ва 150 тонна озуқани иқтисод қилиб қолишга имкон беради.

Балиқчилар эл-юртга берган сўзларининг устидан чиқиш учун ғайратга-ғайрат қўшиб, самарали меҳнат қилмоқдалар. Айниқса ўртоқ Мамасодиқ Мадумаров бошчилик қилаётган коммунистик меҳнат бригадасининг балиқчилари ҳосилдорликни оширишга жиддий аҳамият бераётирлар. Бу бригада ўтган йили 87600 килограмм балиқ олган эди. Бу йилги марра— 130 минг килограмм! Бригада балиқчиси ўртоқ Хожимурод Асқаров бултур ўзига қарашли 15 гектар кўлнинг ҳар гектаридан 14,5 центнердан балиқ олиб, рекорд қўйган эди. Бу йил у 18 центнер учун курашаяпти. Бригадир Мамасодиқнинг ўзи ҳам ана шу маррани кўзлаб иш тутаяпти.

Хўжаликда балиқчиликни интенсивлаш юзасидан ҳам бирмунча тадбирлар кўрилаяпти. Жумладан, кўлларга «Белий Амур», «Толстолобик» наслли ўтхўр балиқлар солинди. Ҳозир улар яхши ўсаяпти. Бу балиқларнинг хусусияти шундаки, улар тез ривожланади, сув ўтлари билангина озиқланади, яхши ҳосил беради ва шу билан бирга кўлларни тозалайди. Бир-икки йилдан сўнг бу балиқлар хўжаликда ҳосилдорликни 18—20 центнерга етказишга тўла имкон беради.

«Дамачи» балиқчилик хўжалигининг истиқболи порлоқ. Етти йилликнинг охирига бориб кўлларнинг ҳажми 314 гектарга кенгайтирилади. 1965 йилдаёқ шаҳарга 360 минг килограмм балиқ жўнатиладиган бўлади. Балиқчиликдан олинадиган даромад кам деганда 30 минг сўмга етказилади.

Дамачи балиқчилари ўз истиқболлари сари дадил қадам ташлаб бораркканлар, қадрдонимиз Никита Сергеевич Хрушчевнинг «Катта ва кичик ички сув манбалари аҳолини тирик ва янги овланган балиқ билан таъминлашнинг мустаҳкам базаси бўлиб қолиши лозим» деган сўзларига амал қилишмоқда.

Ш. ШОРАҲМЕДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

Балиқчи Ҳ. АСҚАРОВ.

ОЛТИН БОШОҚЛАР

Олтин бошоқлар енгил шабадада тебраниб, денгиздек чайқаларди. Азамат колхозчиларнинг эрта куздан буён фидокорона меҳнат қилиб мўл дон ҳосили етиштириш учун астойдил ҳаракат қилаётганликлари кўриниб турибди. Ҳа, демай, ана шу бепоён ғаллазорларда комбайнларнинг овози гуриллайди. Ҳозир бу муҳим ишга тайёргарлик кўрилаяпти.

Янгийўлдаги Жданов номли колхознинг ўртоқ Фарида Холмирзаева бошлиқ бригадаси ғаллакорлари меҳнатидан, уларнинг шу кунлардаги ишларидан ҳар қанча ўрнак олса арзийди. Серғайрат комсомол Фарида бошлиқ бригадада бор-йўғи тўрт киши ишлайди. Унга 40 гектар майдон ажратиб берилган

Бригада аъзолари ҳар гектар ердан унумли фойдаланиб, юз центнердан ғалла олишга бел боғлашган. Ўтган йили 13 гектар ерга дон учун ва 22 гектар майдонга силос учун маккажўхори экилиб, яхши натижаларга эришилган эди. Ҳар гектаридан 50 центнердан дон, 1200 центнердан кўкпоя йиғиб олинди

Комсомол-ёшлар ўртоқ Н. С Хрушчевнинг Ўзбекистон комсомолларига ёзган хатини ўқиб, сўнг суғориладиган ерлардан камида 100 центнердан дон етиштиришга сўз бердилар.

Бригада аъзолари эрта баҳорда маккажўхорини дон учун экиладиган майдонларини яхшилаб озуқага тўйдириб, сифатли тайёрладилар. Маккажўхоризорда бўлсангиз у ерда ҳам иш қизғинлигини, ўсимлик соғлом ва серҳосил бўлиб ривожланаётганлигини кўрасиз.

— Биз,— дейди бригадир Фарида Холмирзаева,— шу кунларда арпа ўримига ҳамма нарсани тахт қилиб қўйдик. Ҳар гектаридан камида 40 центнердан арпа ҳосили олишни мўлжаллаб турипмиз. Сўнгра ундан бўшаган ерларга маккажўхори экамиз ва маккажўхорининг ҳар гектаридан 60 центнердан дон йиғиб оламиз. Ана шу йўл билан юз центнердан дон олинади.

Фарида бригадаси бошқармадаги Калинин номли колхознинг ўртоқ Роза Отабоева бригадаси билан мусобақалашган. Розанинг бригадаси ҳам икки ҳосилдан юз центнер дон йиғиб олиш учун курашмоқда. Ҳозир бригада даласида кузги арпа ва буғдой яхши ривожланмоқда. Мусобақадошлар кун сайин ғайрат қилмоқдалар. Ўзаро ҳамкорлик ва ёрдам бригадаларининг умумий юксалишга эришишини таъминламоқда.

З. ОТАХОНОВ.

ҒЎЗАЛАРГА СУВ ТАРАЛДИ

Шу кунларда Янгийўл бошқармасидаги Фрунзе номли колхознинг О. Утепов бошчилик қилаётган 7-бригадаси даласида бўлган киши қизғин меҳнатнинг гувоҳи бўлади. Бригада аъзолари бир жон, бир тан бўлиб ишлаб, ғўза қатор ораларига сифатли ишлов бериб, ғўзаларни озиқлантиряптилар. Хатолар ўрнига экилган чигитларни олдин экилган ғўзаларга етказиб олиш учун суғориш билан бирга озиқлантириш ишлари қўшиб олиб борилаяпти. Сув ичган ғўзалар барқ уриб ривожланмоқда.

Фозил Сафарбоев бригаданинг моҳир сувчиларидан ҳисобланади. У ғўзани керакли нам билан таъминлаш учун ҳар куни 1,5—2 гектарлик картани моҳирлик билан суғораяпти. 87 гектар майдонда мўл «оқ олтин» ҳосили етиштириш йўлида сувчилар ҳам ана шундай ғайрат билан меҳнат қилаяптилар.

В. БОБОХОНОВ.

МАРДЛАР МАЙДОНИДА

Колхоз идорасидан ўтиб бироз юрсангиз кўчанинг икки томонида пахтазор далалар кўзга ташланади. Ғўзанинг ривожи қандай, деган мақсад билан беихтиёр пахтазорга боқасиз. Шунда чап томондаги яхлит-яхлит карталар диққатингизни жалб қилади. Қай томондан қараманг, ғўза ниҳоллари тўғри чизиқ бўйлаб ипга тизиб қўйилгандек кўзга ташланади. Кўчатлар текис. Квадратларнинг ачиқ чиқишини таъминлашибди. Ягана ҳам вақтида ўтказилибди. Ҳар уяда 3—4 тадан кўчат бор. Эгат ораласангиз гиё учратмайсиз.

Қайси миришкорнинг даласи экан бу? Ана шу мақсадда йўл ёқасидаги шийпон томонга юра бошладик. Дала шийпонидаги яслида болаларни тарбиялаб ўтирган аёлга дуч келдик. Ундан бригадирнинг қаердалигини сўрадик?

— Эргаш акамни? — деди аёл ва қўли билан ишора қилиб, нарироқдаги супани кўрсатди. — Ҳозир дала айланиб келдилар. Дам олиб ётибдилар шекилли. Сирасини айтсам кечадан буён тоби йўқ у кишининг, иситмалаб юрибдилар. Боя раис келиб, бу аҳволда ишлаб юрманг, докторга қаратинг деган эди, Эргаш ака бўлса, ҳозир ғанимат кунларда ўзим дала ишларидан кўз қулоқ бўлиб турмасам кўнглим ўрнига тушмайди деб унамаяптилар.

Бригадир бизнинг суҳбатимиздан воқиф бўлди чоғи, ўрнидан туриб, ёнимизга келди. Ўрта бўйли, юзлари офтобда қорайиб кетган, тўладан келган бу йигитнинг суяги деҳқончиликда қотган экан. Эргаш бир неча йил колхозда табелчи бўлиб ишлади. Мана 3—4 йилдирки, у бригадага моҳирлик билан бошчилик қилиб келаяпти. Қаерга борса, ўша ердан мўл ҳосил ундирмасдан қўймайди.

Ҳозиргина биз кўриб ўтган далалар бундан икки йил илгари Усмонқул ака Ҳайдаровнинг бригадасига қарашли эди. Лекин унинг бригадаси ўша 1962 йили планни ярим йўлда қолдирди. Ҳар гектаридан 14 центнердан ҳосил топширди. Ишни эплаёлмаганлиги учун бригадирлик вазифасидан олиб ташланди. Эртасига раис Эргаш акани ўз ҳузурига чақириб:

— Бугундан бошлаб, — деди у, — сиз ўз жойингизни ўзгартирасиз. Усмонқул аканинг ўрнига тайинлаймиз. Кўпчиликнинг фикри шундай.

Эргаш ака раиснинг бу таклифини бажонидил қабул қилди.

— Касбимиз пахтакорлик бўлгандан кейин барибир эмасми, деди у. — қаерда бўлсак ҳам пахта ўстирсак бўлгани Ернинг яхши ёмони бўлмайди-ку, ахир.

Эргаш ака ишончни оқлади. Бир йилнинг ўзида тектаридан олинадиган ҳосилдорликни етти центнер кўпайтирди. Ана шундан буён унинг обрў-эътибори янада ортиб кетди. Мажлисларда, кўпчиликнинг ўртасида унинг номини ҳамма ҳурмат билан тилга оладиган бўлиб қолди.

Эргаш Асрорқулов бошлиқ бригаданинг миришкорлари бу йил янада ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар. Бригада 80 гектар ерда пахта етиштирмоқда.

— Еримизни кузда сифатли қилиб шудгорлаб қўйган эдик, — дейди Эргаш ака. Ўғитга яхшилаб тўйдирдик. Қирқ гектар майдонга квадрат-уялаб чигит экдик. Бизда иккита звено бор. Уларга тракторчилар Жиянша Ҳайдаров, Эргаш Жалоловлар бошчилик қилишяпти. Ҳар иккиси ҳам ўз касбининг моҳир устаси: Тюпконинг изидан боришяпти. Ерни ҳам ўзлари ҳайдаб ўзлари экишга тайёрлашди, ўзлари чигит экишди. Ҳозир ўзлари культивация қилишяпти. Бригадир шу гапларни айтар экан ён томонига қараб қўйди. Нарироқда универсаль трактори кўндалангига юриб культивация қилаётган эди.

— Қани юринглар, — деди Эргаш ака, — бориб кўрайликчи ишнинг сифати қандай экан:

Эгат оралаб культивация қилинаётган карталарга етиб келдик. Бригадир энгашди-да, қўли билан тупроқни титкилаб, культивациянинг чуқурлиги ва кенглигини текшириб кўрди. У Жияншанинг ишидан мамнун эди.

— Бу майдондаги ғўзалар бир марта узунасига ва кўндалангига культивациядан чиқарилди, — деди бригадир. Культивация билан бир йўла ҳар гектар ерга 150 килограммдан селитра солинди. Ҳозир иккинчи культивация бораяпти. Ёмғир ерни қотириб берч қилиб юборган эмасми, бунинг устига ғўза ҳали анча ёш. Шунинг учун культивацияни ниҳоятда эҳтиётлик билан ўтказаяпмиз. Эгат оралари етти-саккиз сантиметр чуқурликда юмшатиляпти. Культиваторнинг пичоғи кўчатдан беш-олти сантиметр наридан ўтади. Агар шундай қилинмаса кесак кўчиб кетиб ёш ғўзаларни босиб қўйиши мумкин. Биринчи сувдан сўнг ғўза ўзини анча тутиб олади. Шундан кейин 12—15 сантиметр чуқурликда культивация қиламиз. Мавсум давомида ғўза ҳаммаси бўлиб узунасига ва кўндалангига тўрт марта культивация қилинади.

Бригадада бошқа агротехника тадбирлари ҳам мана шундай изчиллик билан ва сифатли амалга оширилмоқда. Эллик гектар ер машина теримига ажратилган экан, бу майдоннинг ғўзалари алоҳида меҳр ва ихлос билан машина теримига мослаб ўстирилаяпти. Ҳар бир карта алоҳида колхозчиларга биркитилиб, уларнинг исм ва фамилиялари ёзилган тахтачалар эгат бошига қадалиб қўйибди. Ишнинг бу усулда ташкил этилиши жуда яхши натижа беради, албатта. Нега деганингизда колхозчи то пахтани териб олингунига қадар ана шу карталардаги аҳвол учун жавоб беради. Ғўзанинг культивацияси, суғорилиши, озиқлантирилишини ҳар куни контроллик қилиб боради Эгат оралаб бегона ўтларнинг ўсиб кетишига йўл қўймайди.

Олди чигит экилган майдонларда суғоришнинг бошлаб юборилганлигига икки-уч кун бўлди. Суғоришни бошлашдан олдин бу ишга пухта тайёргарлик кўрилди. Ариқ ичига ёткизиш учун ер бошига етарли миқдорда чим ташиб келтириб қўйилди. Қулоқни бойлаш учун эса ўғитлардан бўшаган қоғозлар йиғиштириб келиниб бир чеккага тўплаб қўйилибди. Сувчилик вазифаси Мустафо Сулаймонов, Ғайбулла Турсунов, Қодир Асрорқуловлардан иборат уч азаматга топширилган. Улар мавсум охиригача суғоришнинг сифатли ўтиши учун жавоб берадилар.

— Суғоришдан олдин эгат олиш билан бир йўла ғўза иккинчи бор озиқлантирилмоқда, — дейди Эргаш ака. Гектарига икки юз килограммдан селитра солиниб сўнг сув қўйяпмиз. Учинчи суғоришдан сўнг ҳам культивация билан бир йўла гектарига 300 килограмм чиритилган, майда қилиб эланган гўнг соламиз. Гўнгни компос қилиб қўйган эдик, ҳамма майдонимиз учун етади. Ғўза қанча эрта озиқланса, бу йилги шароитга шунча яхши. Тез ва бақувват бўлиб ривожланади. Эрта ҳосилга киради.

Бўка ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Ленин йўли» колхозининг ўртоқ Эргаш Асрорқулов бригадаси аъзолари ҳозирги долзарб кунларда ана шундай меҳнат қилмоқдалар. Барча майдонда чигитни бир текис ундириб олиб гектарларда 85—90 минг тупдан кўчат бўлишини таъминлагач азаматлар ҳар туп ғўзанинг серҳосил бўлиб ўсиши учун ўзларининг бутун куч ва ғайратларини сарфламоқдалар.

Кунлар кетидан кунлар ўтади. Ҳа демай куз ҳам келиб қолади. Ана шунда ҳозиргина юриб ўтган далаларимизда пахталар чаман-чаман бўлиб очилади. Шу кунларда агрегатда ўтириб қатор ораларини ҳалимдек юмшатаётган механизаторлар «зангори кема»ларга ўтирадилар. Етиштирилган ҳосил пешма-пеш терилиб эл хирмонига тўкилади. Ана шунда бригада аъзолари: гектаридан ўттиз центнердан «оқ олтин» кўтариб, бу бизнинг республикамиз юбилейига совғамиз, қабул эт она-Ватан деб рапорт берадилар. Даладаги ҳозирги жўшқин меҳнат, ҳаракат шуни кўрсатиб турибди.

Н. РИХСИЕВ.

ФУРСАТ ҒАНИМАТ

Пахта далаларида мўл ҳосил учун курашнинг қизғин даври бошланди. Юқори Чирчиқ бошқармасининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ноқулай об-ҳаво қийинчиликларини енгиб, ҳамма майдонларда техника экинларини текис ундириб олдилар. Кўпгина ишлаб чиқариш участкалари ва бригадаларида ғўзага иккинчи ишлов бериш жадаллаштириб юборилди. «Правда» колхозидаги Сарвар Мулдахонова, Нуриддин Фатхуддинов, «Политотдел» колхозидаги Хайрулла Мусақулов, Свердлов номли колхоздаги Мусақул Қолдибеков бошлиқ бригадаларда бегона ўтдан ҳоли бўлган, катор оралари сифатли ишланиб, барвақт озиқлантирилаётган ғўзалар эркин ўсиб, тез ривож ола бошлади.

Аксарият далаларда эса ҳали жиддий камчиликлар бор. Тошкент қишлоқ область партия комитети текшириш бригадасининг аъзолари бошқарма хўжаликларида бўлиб, ғўза парваришининг аҳволи билан танишдилар, ишдаги мавжуд хато-камчиликларни рўйрост очиб ташладилар.

«Ўзбекистон» колхозида ғўзанинг ривожи анча орқада. Айниқса 13-бригадада ғўзалар қизилпоча бўлиб, ривожланишдан орқада қолган. Хўжаликнинг 630 гектардаги ғўзасидан анча қисми суст ўсаяпти. Текшириш бригадаси аъзолари ҳар бир картанинг шароитини ҳисобга олиб, чанқоқ ғўзаларни тезлик билан суғоришни йўлга қўйишни маслаҳат бердилар.

Свердлов номли колхознинг Н. Аҳмедов бошлиқ 20-бригадасида ҳамон қатқалоқ юмшатилмаган, майдонлар бегона ўтдан узил-кесил тозаланмаган. 151 гектардаги ғўзанинг анча қисми ривожланишдан орқада қолган. Колхознинг катта-катта майдонларидаги ғўзаси энди иккита чин барг ёзган. 20, 21, 22-бригадаларда культивация, озиқлантиришни ва суғоришни бир-бирига қўшиб олиб бориб, мавжуд камчиликларни тез тугатиш тадбирларини кўриш керак.

«Политотдел» колхозидаги бир қатор бригадаларда ҳам ғўза қатор оралари ниҳоятда саёз ишланаяпти. Эгат оралари 45 сантиметр бўлгани ҳолда баъзи далаларда кўндалангига культивация қилиш тор кенгликда ўтказилган. «III Интернационал» участкасида жиддий камчиликлар содир бўлаяпти. «Правда» колхозининг Тен Петр бошлиқ бригадасида ягана чала ўтказилган. Уларда 6—7 тадан кўчат қолдирилган. Натижада кўчатлар яхши амал олмаяпти. Чегай Сан-чун бошлиқ бригадада тўла гектар учун курашилмаган. Эгат бошларида кўчат кўринмайди. Бунинг устига культивация сифати паст, 20 гектар ернинг ғўзасини ўт босган. Уватларда зарпечаклар учрайди.

Пахтанинг ҳосилдорлиги ғўзанинг шу кунлардаги аҳволига боғлиқдир. Афсуски, «Ленинский путь» колхозида кўпгина майдонларнинг ғўзаси ўт ичида қолган. Хўжаликда ғўза парваришида бирон бир камчилиги йўқ бригадани учратиш қийин, 6-бригадада ишлов бериш кечиктириб юборилган. 160 гектар ернинг ғўзаси яхши ўсмаяпти. Хўжаликнинг уруғлик учун мўлжалланган 120 гектардаги каноплари ҳам ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Натижада каноп ниҳоллари ривожланишдан қолиб, бегона ўтлар ғовлаб кетган.

* * *

Текшириш бригадаси аъзолари техника экинлари, айниқса ғўза парваришидаги қолоқликни тугатиш, меҳнатни ташкил этишдаги камчиликларни бартараф этиш учун нималар қилиш лозимлиги тўғрисида ўз таклиф ва мулоҳазаларини айтдилар. Бошқарма меҳнаткашлари текширишда аниқланган камчиликларни тугатиш, айтилган таклифларни амалга ошириш учун янада ғайрат билан ишлашлари, ғўза парваришини кучайтиришлари ва мўл ҳосилга ҳозирдан пухта замин яратишлари керак.

М. ТУРСУНОВ,
В. ҚОДИРОВ.

Калинин бошқармасидаги «XXI партсъезд» совхозида эртаги карамдан мўл ҳосил етиштирилди. Шу неча кундузда шаҳар аҳолисига ана шу маҳсулотдан пешма-пеш жўнатилиб турилибди. Суратда: совхоз ишчиси ўртоқ Ш. Шомирзаев навбатдаги карам ҳосилини дўконларга жўнатиш олдидан.

Х. Хайтмуҳамедов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ДЕҲҚОН МЕҲРИ БИЛАН

7740 тонна сабзавот! Калинин бошқармасидаги «Назарбек» совхози сабзавоткорларининг бу йилги мавсум учун белгилаган марралари ана шундай. Миришкорлар бу юксак мажбуриятнинг уддасидан муваффақиятли чиқиш борасида далаларда фидокорона тер тўкиб меҳнат қилмоқдалар. Шу кезларда совхознинг сабзавот пайкалларини кезган киши у ердаги кўтаринки меҳнатни кўриб қувонади. О. Шокиров, Қ. Тоскораев, Д. Дўстуллаев сингари уста деҳқонлар бошчилик қилаётган бригадаларда иш айниқса қизғин. Бу бригадаларнинг меҳнатсеварлари экинларни намунали парваришлашаяпти. Қатор ораларини ўз вақтида сифатли ишлаб, экинларни, тўйдириб озиқлантиришаяпти. Деҳқоннинг меҳрига қонган сабзавотлар гуркираб ўсмоқда.

Ўртоқ О. Шокиров бошлиқ пешқадам бригаданинг 5 гектар ердаги карами яхши ҳосил тугяпти. 4 гектардаги картошка иккинчи ишлов ва 6 гектардаги пиёз сифатли ўтоқдан чиқарилди. Экинлар етарли озиқлантирилди.

Шунингдек, бошқармадаги «Москва» совхозининг мавсумда гектарлардан 13—14 центнердан дон йиғиб олишга бел боғлаган ишчан ғаллакорлари ўрим-йиғим кампаниясига пухта ҳозирлик кўришаяпти. Техника ишга тўла шайлаб қўйилаяпти. Кўп вақт ўтмай совхознинг «олтин бошоқ» далаларида ўрим агрегатлари гуруллайбошлайди.

Ў. КАРИМОВ.

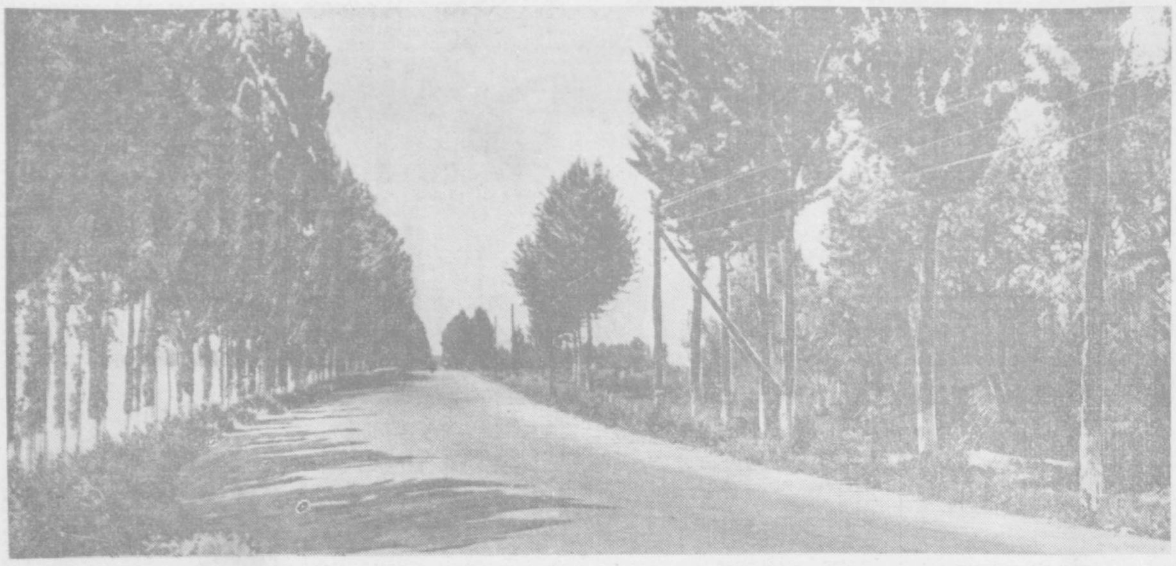

Йўллар, йўллар, йўллар... Чеккаларида азим тераклар тизилишган, текис асфальт йўллардан автобусда ўтиш қандай гаштли.
Суратда: Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасининг маркази Янгибозорга олиб борадиган йўллардан бири.

А. Абалян фотоси.

ҚАНИ ЮЗ ЙИЛ ЯШАСАНГУ, ҚАРИМАСАНГ!

Неча асрлардан бери кишилар узоқ умр кўриш тўғрисида, дунёда абадий яшаш тўғрисида орзу қилиб келдилар. Алхимиклар «ҳаёт элексири», «ёшлик элексири» каби, гўё инсон умрини узайтирадиган дори-дармонлар ўйлаб чиқаришга ҳаракат қилганлар.

Лекин киши умрини узайтиришнинг илмий асослари XIX аср охири ва XX аср бошларида ишлаб чиқилди. Бу масала билан физиологиянинг махсус бир бўлинмаси — геронтология фани шуғуллана бошлади. Таниқли рус олимлари И. М. Сеченев, И. И. Мечников, С. П. Боткин, Г. И. Захарьин, Ф. Ф. Эрисман, И. П. Павлов ва бошқалар узоқ умр кўриш масалаларига бағишлаб тадқиқотлар ўтказдилар, бу ҳақда қатор илмий асарлар яратдилар.

Қаришнинг биологик асослари тўғрисида жуда кўп назариялар яратилган. Йирик рус олими И. И. Мечников қаришни нормал ҳол эмас деб таърифлаб, ҳар қандай касаллик сингари унинг олдини олиш мумкин деб ҳисоблаган. А. А. Богомолец назариясига кўра, киши қариганида унинг танаси янги ҳужайраларни қайта ҳосил қилиш қобилиятини йўқотади, бу эса кишини қаритади. Маълумки, киши организмида бир секунд ичида 125 миллион ҳужайра ишдан чиқади ва янгиланиб туради. Ана шу каби назариялар қаришнинг асл сабабларини тўла-тўкис очиб бера олмайди, албатта.

Кишининг умр кўриши ташқи факторларга — иқлим, жой, меҳнатнинг у ёки бу тури, ҳаёт образи, меҳнат шароитлари, овқатланишнинг сифати ҳамда режимига; шунингдек ички факторларга — турли касалликларга учраш, киши характери, мижози, руҳий ҳолати, марказий нерв системаси ва ҳоказоларга боғлиқ бўлади.

Инсон қанча яшаши мумкин? Маълумки, у 18 ёшида вояга етади. Агар киши вояга етиш даврига нисбатан ўнбаравар кўп яшаса, у 180 йил умр кўрган бўлур эди. Лекин бу камдан-кам учрайди. Шунга қарамасдан узоқ умр кўрган кишилар топилади. Масалан, Озарбайжонлик колхозчи Маҳмуд Айвазов эса 151 йил яшаган эди.

Баъзи кишилар аввалги вақтда инсон узоқ умр кўрган, ҳозир эса аксинча бўлаётир, деб ишонтиришга уринадилар. Бу нотўғри фикр. Буни қуйидаги мисолдан ҳам кўриш мумкин. 1897 йилги аҳоли рўйхати бўйича ҳар юз минг кишига 444 та узоқ умр кўрган киши тўғри келган бўлса, бу миқдор 1959 йилга келиб 590 кишига етди. 1959 йилги аҳоли рўйхати бўйича СССРда 80 ёшдан ортиқ умр кўрган кишилар бир миллион 400 минг, Ўзбекистонда эса 60.000 киши бўлган.

Ўзбекистонда ўртача умр кўриш Покистондагига нисбатан икки баравардан ортиқдир. Бизда кишининг ўртача умр кўриш даражаси 69 ёшни ташкил қилади. Ўзбекистонда юз йил ва ундан ҳам ортиқ умр кўрган кишилар ҳам анчагина. 1959 йилги аҳоли рўйхатига кўра бундай кишилар сони кейинги 62 йил давомида олти баравар кўпайган ва 894 кишига етган.

Хўш, шунча йил умр кўрган кишиларнинг ҳаёт образи қандай бўлган? Доғистон ва Абхазияда яшовчи узоқ умр кўрган кишиларнинг ҳаёти ўрганилганда шу нарса маълум бўлганки, бундай кишилар деярли чекмаганлар ва спиртли ичимликларни истеъмол қилмаганлар. Одатда узоқ умр кўрган кишилар ҳаётни севувчи, меҳнатсевар ва ҳаракатчан бўладилар. Ҳақиқатан ҳам кишининг узоқ умр кўриши унинг ўзига боғлиқ. «Инсон ўз ҳаётини оқилона бошқариш йўли билан қариш жараёнини тўхтата олиши мумкин» деб ёзган эди академик Богомолец.

Бевақт қаришнинг олдини олишда ижтимоий фойдали меҳнат қилиш катта роль ўйнайди. Меҳнат ҳаётимизнинг ажралмас қисми. У барча моддий ва маънавий бойликларни яратади. Меҳнат жамият учун фойдали бўлган, яхши ташкил этилган шароитдагина кишига куч-қувват бағишлайди, уни хушнуд қилади. Ана шундай меҳнат кишини қаритмайди балки ёшартиради.

Рус физиологи Н. Е. Введенский ҳар қандай меҳнат маҳсулдорлигининг биринчи шарти унинг режимли бўлишидадир деб ҳисоблар эди. Унинг фикрича, меҳнат қобилиятини оширишнинг бешта асосий шарти бор. Ҳар қандай меҳнатга аста-секин кириши лозим. У ритмик бўлиши зарур. Меҳнат қилишда муайян бир тартибга одатланиш, меҳнат билан дам олишни тўғри ташкил қилишга аҳамият бериш лозим.

Ҳар қандай, меҳнат дам олиш билан чамбарчас боғланган. Меҳнат билан дам олиш процессларининг бир-бири билан алмашиниб туриши натижасида меҳнат унумли бўлади, киши тез чарчаб қолмайди. Баъзи бир кишилар дам олиш бекорчиликдан иборат бўлиши лозим деб ҳисоблайдилар. Ҳақиқатда эса бундай эмас.

И. М. Сеченов фикрича, киши меҳнат қилганда ҳаракатда бўлган мускуллар кўпроқ чарчайди. Шунинг учун ҳам киши дам олганда унинг меҳнат фаолиятида камроқ қатнашган мускуллари кўпроқ актив ҳаракатда бўлиши лозим.

Дам олишда меҳнатнинг бошқа хил турлари билан шуғулланиш, тоза ҳаво, турли ўйинлар, физкультура машқлари ва ҳоказолар ҳам муҳимдир. Актив дам олиш ҳамма ёшдаги кишилар, шунингдек кексалар учун баббаравар фойдалидир. Бундан ташқари, пиёда юриш, ов қилиш, табиатдан завқланиш, шунингдек, китоб ўқиш ва санъат турлари билан шуғулланиш, буларнинг ҳаммаси ҳам дам олишнинг яхши воситаларидир.

Киши организмининг дам олишида уйқу айниқса катта аҳамиятга эга. Уйқу яшаш учун зарур физиологик ҳолат бўлиб, кундалик меҳнатга бўлган қобилият у орқали яна тикланади, нерв системаси тўла дам олади. И. П. Павлов айтганидек, уйқу организмнинг дам олиш мақсадида қилган қонуний илтижосидир. Ҳар куни маълум бир вақтда ухлаш лозим. Уйқу олдидан кўп овқат емаслик, тоза ҳавода пиёда юриш, ювиниш, уйдаги ҳавони янгилаш ва ҳоказолар бутун организмнинг тўла дам олишига ёрдам беради.

Киши организмидаги мускуллар ҳаракатининг етарли даражада бўлмаслиги унинг бевақт кексайиши асосий сабабларидан биридир. Ўрта ва кекса ёшдаги кишилар текшириб кўрилганда, уларнинг олтмиш проценти нафас сиқилиши, ўттиз беш проценти йўтал, йигирма икки проценти кўкракдаги оғриқлар ва ҳоказолар билан у ёки бу даражада оғришлари аниқланди. Бундай касалликларга қарши энг яхши давоси — физкультура, жисмоний меҳнатнинг маълум бир тури билан шуғулланишдир. Эрталабки гимнастика, физкультура машқлари, пиёда юриш, ов, туризм, спорт ўйинлари билан шуғулланиш — буларнинг ҳаммаси фақат ёшлар, ўрта ёшдаги кишилар учунгина эмас, балки кексалар учун ҳам фойдалидир.

Тўғри овқатланиш киши умрини узайтиришнинг муҳим омилларидан биридир. Овқат таркибида ҳаёт учун зарурий озиқ моддаларининг бўлиши айниқса муҳимдир. Ҳар бир тирик ҳужайранинг асосий қисми оқсил моддаларидан иборат бўлиб, улар инсон организмининг 16 процентини ташкил қилади.

Оқсил моддалар шунингдек ҳужайра ва тўқималарни ҳосил қилади. Шунинг учун ҳам кўпгина касалликларнинг олдини олиш ва даволаш учун оқсил моддаларига бой бўлган гўшт, балиқ, тухум, сут ва шу кабиларни етарли истеъмол қилиш лозим. Умуман, овқат таркибида, мол ва ўсимлик ёғлари, жумладан, углеводлар, витаминлар, минерал тузлар, микроэлементлар ва бошқа моддаларнинг етарли ва зарур миқдорда бўлиши киши саломатлигининг гаровидир. У ёки бу модданинг етишмаслиги ёки ортиб кетиши турли хил касалликларга олиб боради. Ҳар куни кун тартибига риоя қилган ҳолда маълум бир вақтда овқатланиш, истеъмол қилинадиган овқатларнинг хилма-хил бўлишига эътибор бериш рационал овқатланишнинг асосий шартидир.

Инсон яшаш учун туғилган. У узоқ умр кўриш тўғрисида ёшлигидан бошлаб қайғуриши, ўз саломатлигини мустаҳкамлаш учун курашиши лозим.

А. ЗОҲИДОВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби.

О. ДОБРИНИНА,
врач.

БОҒИСТОН

О. Боғистон,қучоғингда
Кезай деб келдим,
Гулларингдан, япроғингдан
Узай деб келдим.
Она меҳринг дил-дилимдан
Сезай деб келдим,
Қувалашиб шўх елингдан
Узай деб келдим,
Гулларга кон,
Оромижон,
Сулув Боғистон!
Тоғлар бағрин эй, дилбари
Боғларинг сўлим,
Ўнбеш кунлик ой сингари
Чиройинг тўлин,
Сўқмоқ оша чўққи сари
Тушарман йўлим
Олис-олис юлдузларни
Тутгудай қўлим,
Гулларга кон,
Оромижон,
Сулув Боғистон!
Олам-олам сафо олдим
Тонг сабосидан.
Ашуламга наво олдим
Сой овозидан.
Шеърларимга оро олдим
Еллар созидан.
Бутунлай маст бўлиб қолдим
Гуллар нозидан,
Гулларга кон,
Оромижон,
Сулув Боғистон!
Бир ёнингда Сўқоқ, Чимён,
Бир ёнинг Нанай.
Соя-салқин оғушингдан
Ўзим айланай.
Майли буюр тошу-ҳарсанг
Устида тунай.
Буюр, она, не буюрсанг
Амрингга кўнай,
Гулларга кон,
Оромижон,
Сулув Боғистон!

Хайриддин САЛОҲ.

ҚЎШИҚ БАЙРАМИ

Тошкентдаги тўқимачилар маданият саройи одатдагидан кўра гавжум. Бу ерга комбинатнинг ишчи-хизматчилари, коммунистик меҳнат бригадаси аъзолари, ишлаб чиқариш новаторлари йиғилишган. Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист Исоҳор Оқилов раҳбарлигидаги ҳаваскорлар ашула ва рақс ансамбли уларга янги программада концерт кўрсатди. Ўзбек халқ чолғу асбоблари ансамбли жўрлигида қувноқ қўшиқлар, жозибали рақслар ижро этилди. Концертда ўз талантини намойиш қилган ишчи-санъаткор Наима Собирова, доирачи З. Муҳиддиновларнинг чиқиши ҳаммага манзур бўлди.

Киров номли маданият ва истироҳат боғида Фрунзе район меҳнаткашларининг кеча ўтказилган традицион ашула байрамида ҳам бу ҳаваскорлар катта муваффақият қозондилар

Н. ИНОҚОВ.

ОНАЛАР МАКТАБИ

Бу мактабларда парта ҳам, доска ҳам йўқ. Унинг ўқувчилари ҳам мактаб ёшидан ўтиб кетган одамлар. Масалан, 80 ёшдан ошган Хожихон Абдуллаева ёки 74 ёшлик Ҳувайдо Рустамовани кўрсатиш мумкин. Бу ерда талабалар турли медицина масалаларини, болаларни тарбия қилиш «сир»ларини ўрганадилар.

Кекса аёллар учун дастлабки мактаблар пойтахтимизнинг Октябрь районида бундан икки йил аввал вужудга келган эди. Райондаги 7-бирлашган болалар касалхонасининг врач ва ҳамширалари бу ишнинг ташаббускори бўлиб чиққан эдилар. Биринчи бўлиб «Эркин» маҳалласида очилган бундай мактабга педиатр врач Е. Аицина раҳбарлик қила бошлади. Ундан сўнг Фрунзе номли маҳаллада участка врачи Р. Рўзимуҳамедова бошчилигида мактаб очилди.

Бу йил яна учта шундай тарбия ўчоғи ишлай бошлади. Ҳар бир мактабда 15-20 тадан кекса хотин-қизлар бўлиб, улар билан ойига бир марта мунтазам машғулот олиб борилади. Участка врачлари олдиндан белгиланган план бўйича суҳбатлар уюштирадилар. «Бешикнинг зарари тўғрисида», «Рахитнинг олдини олиш ҳақида», «Болаларни юқумли касалликлардан сақлаш тўғрисида» каби темалардаги суҳбатлар мароқли ўтмоқда. Шораҳмедов, Ёқубова, Мирқосимова, Азизхонова каби врачлар бу соҳада ғайрат билан ишламоқдалар.

Яқиндан бошлаб ёш оналарга ҳам гигиена ва санитария юзасидан билим берадиган мактаблар ташкил қилинди. Бу мактабларда М. Шамсуддинова, В. Смолякова, Е. Чуенкова сингари ташаббускор врачлар машғулот олиб бормоқдалар.

К. ВЕРИНА.

ФУТБОЛ

УМИД—ИККИНЧИ ЎЙИНДАН

Токиога, Олимпиада ўйинларига йўлланма олиш учун СССР Олимпиада терма командаси Германия Демократик Республикаси футболчилари билан куч синашиши керак эди. Бу икки команда ўртасида ўтган якшанба куни Лейпцигда бўлган мусобақа 1:1 ҳисоби билан дуранг бўлди. Совет футболчилари ўйин тугашига икки минут қолганда ҳисобни «тенглаштира олдилар. Тўпларни Френцель (10-минут) ва Севидов киритди. СССР олимпиадачилари составида Урушадзе, Пономарев, Корнеев, Шестернев, Глотов, Аничкин Биба, Серебрянников, Севидов, Малафеев ва Бурчалкинлар ўйнади.

Рақибларнинг иккинчи учрашуви 7 июнда Москвада бўлади.

* * *

Шу куни мамлакатимизнинг кўпгина шаҳарларида СССР кубоги мусобақалари бўлиб ўтди. Москванинг «Локомотив» командаси тбилисилик клубдошларини 4:0 ҳисобида енгиб, фахрли мукофот учун курашни давом эттириш ҳуқуқини олдилар. Шуниси қизиқки тўрттала тўп ҳам қўшимча вақт ичида киритилди. «Арарат» командаси Грозний шаҳрининг «Терек» футболчиларига йирик ҳисоб (2:5) билан ютқазиб қўйдилар. Олмаотанинг «Қайрат» командаси Воронеж шаҳрида маҳаллий «Труд» футболчиларини 3:0 ҳисоби билан ютди. «Знамя труда» (Орехово-Зуево) бу йил кубок ўйинларида муваффақиятга эриша олмади. У ўз майдонида «Кубань» (Краснодар) футболчиларидан енгилди. Ҳисоб 0:2. «Шахтёр» (Қарағанда) спортчилари ҳам «Локомотив» (Челябинск) командасидан шу ҳисоб билан енгилдилар. Львов армиячилари «Днепр» (Днепропетровск) футболчиларини 6:2 ҳисобида ютдилар.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИЗОР

2 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида 18.00—**Совет мамлакатида яшаш қандай яхши** (болалар учун концерт), 18.45 — **Телевизион янгиликлар**, 19.05—**Комплекс механизация** (саноат ходимлари учун), 19.25 —**Янгича қурамиз** (илмий-оммабоп фильм). 19.45—**Она қиссаси** (киноповесть).

21.00—**Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 21.05—**Телевизион янгиликлар**, 21.25—**Концерт** (Ўзбекистон радио ва телевидение халқ чолғу оркестри ижросида), 22.05—**Юбилей қурилишлари**, 22.25—**Атеистик темада суҳбат**, 22.40—Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 40 йиллиги олдидан. **Ўзбек театри тарихидан.**

Қозоқ тилида: 23.10—**Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли далаларда.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 20.20—**Тенгдошлар ижодидан** (мактаб ўқувчилари учун). 20.40—**Телевизион фильм.**

Рус тилида: 21.05—Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллиги олдидан. **Дастлабки мактаблар**. 21.25—**Композитор Глинка** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 2/VI **Флория Тоска**, 3/VI **Травиата**. Кечки спектакллар соат 8 да бошланади.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — 3/VI да **Тошболта ошиқ.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Эркаклар кеча, бугун ва.... — «ВАТАН», (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Душанба оғир кун — «ИСКРА», (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (кеч соат 6.40 минутгача), «ЎЗБЕКИСТОН» (кеч 10 да).

Тақдир ноғоралари — НАВОИЙ номли (кеч соат 8 ва 10 да).

Ўлим чангалида — «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Униси бўлмаса, буниси — «ВАТАН» (эрталаб соат 10 да).

Гоар Гаспарян куйлайди (кундуз ва кечқурун). **Чўлдаги икки киши** (кундуз соат 4 ва кеч 8 да) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Жунгли — «ЎЗБЕКИСТОН» (кеч соат 8 гача).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9 ва 10 яримда)

Король Королю — «ОКТЯБРЬ».

Тириклар ва ўликлар (1 ва 2-серия) — «ВАТАН».

Душанба оғир кун — НАВОИЙ номли.

Эркаклар кеча, бугун ва... — «ФЕСТИВАЛЬ».

Синдбоднинг еттинчи саёҳати — КАФАНОВ номли.

Гоар Гаспарян куйлайди — ТЕЛЬМАН номли.

Тунги патруль — «УДАРНИК».

Одам-амфибия — 1 МАЙ номли.

Ёз бекор ўтди — «ШАРҚ».

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА
4 ИЮНДА

КАТТА КОНЦЕРТ

Концертда: СССР халқ артисти **Ҳалима Носирова**, Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Карим Зокиров**, **Саттор Ярашев**, **Насим Ҳошимов**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Асад Азимов**, **Жамол Низомхўжаев**, **Раҳим Исахўжаев**, **Ксения Давидова**, солистлар ва халқ чолғу ансамбли қатнашади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда

1964 йил 13 июнь кундуз соат 12 да, Ўзбекистон ССР Тарих ва археология ҳамда Шарқшунослик институтларининг бирлашган илмий совети мажлисида (Навоий кўчаси, 55-а уй, ижтимоий фанлар бўлимининг конференц-зали)

З. Х. Орифхонова — тарих фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Ўзбекистон қишлоқ хўжалигини ёппасига коллективлаштиришга тайёрлик кўриш ва уни ўтказишда ишчилар синфининг роли (1928—1932 йиллар)» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан Фанлар академияси кутубхонасида танишиш мумкин (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй).

«ТАШХЛАДОКОМБИНАТ»га
ЭКОНОМИСТЛАР

КЕРАК

6-24-05 телефон орқали мурожаат қилинсин.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

СОВЕТ МУЗИКАНТЛАРИНИНГ ҒАЛАБАСИ

БРЮССЕЛЬ, 31 май. (ТАСС). Брюсселда қиролича Елизавета номида пианиночилар конкурси бўлиб ўтди. Бу қийин мусобақада совет музикантлари катта муваффақият қозондилар. Совет музикантларидан 3 киши учинчи даврнинг финалига чиқишга муваффақ бўлди. Финал мусобақалари кеча тугади. Жюри совет музиканти Евгений Могилевскийга биринчи мукофотни беришга қарор қилди. Иккинчи мукофотни ҳам совет пианиночиси Николай Петров олди.

ҚАРДОШ МАМЛАКАТЛАРДА

ХАЛҚ ПОЛЬШАСИНИНГ 20 ЙИЛЛИГИНИ НИШОНЛАШ ЮЗАСИДАН

ВАРШАВА. Халқ Польшасининг ёшлари республиканинг 20 йиллигини нишонлаш юзасидан меҳнат вахтасига турдилар. Бу эса, давлатга 900 миллион злотга яқин тежам беради, шу жумладан ёшлар 200 миллион злот тежайдилар. Ёшлар қўшимча суратда қарийб 7,5 миллион иш соати ишлаб бериш мажбуриятини олдилар.

Социалистик меҳнат бригадалари катта роль ўйнайдилар. Ана шу юксак номни олиш учун бошланган мусобақада 20 мингга яқин бригада қатнашмоқда.

КУБАДА СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚА

ГАВАНА. Бу ерда мамлакатда социалистик мусобақани уюштириш тўғрисидаги янги низом эълон қилинди. Куба Министрлар Совети маъқуллаган бу низомга мувофиқ, ишлаб чиқариш корхоналари ҳам, шунингдек хизмат кўрсатувчи корхоналар ҳам қатнашади. Миллий кенгаш мусобақанинг олий органи, корхоналарда эса комиссия ана шундай орган бўлади.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

▲ Венгрия социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг таклифига биноан, совет партия ходимлари делегацияси Будапештга келди. Меҳмонлар Венгрия социалистик ишчи партиясининг партиявий иш соҳасидаги тажрибаси билан танишадилар.

▲ АҚШ давлат секретари Дин Раск Бангкокка келди. У бу ерда Шарқи-Жанубий Осиёдаги аҳвол, биринчи навбатда Жанубий Вьетнамда ва Лаосдаги аҳвол тўғрисида Таиланд ҳукуматининг вакиллари билан музокаралар олиб боради. АП агентлигининг кўрсатиб ўтишича, музокаралар вақтида Раск «Лаосда аҳвол бундан кейин ҳам ёмонлашадиган бўлса», «Таиландга америка қўшинларини юбориш эҳтимоли тўғрисидаги масалани ҳам кўтаради».

▲ Шотландиянинг Абердин шаҳрида бошланган ич терлама касаллиги тобора кенг ёйилмоқда. Қайд қилинган касаллар сони ҳозирдаёқ 136 кишига етиб қолди. Бундан ташқари, яна 30 киши касалхоналарга жўнатилди. Бу кишилар ҳам ич терлама касаллигига йўлиққан деб ўйлайдилар. Ич терлама касаллиги сабабли Абердинда ҳамма мактаблар ёпилган. (ТАСС).

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

БИЗНИНГ КАЛЕНДАРЬ

ЎРТОҚ ЯН

Йирик ҳарбий саркарда ва давлат арбоби Ян Борисович Гамарникнинг туғилганига бугун 70 йил тўлди. Совет кишилари ўз ҳаётини янги-турмуш учун, меҳнаткашлар бахт-саодати учун курашга бағишлаган бу партия солдатининг хотирасини зўр ҳурмат билан эсга оладилар.

1905 йил биринчи рус революцияси бошланганида Ян ўсмир бола эди. Ишчиларнинг намойишлари ва қўзғолон кўтарган матросларнинг митинглари, қизил байроқлар, революцион Одессанинг кўчаларидаги қонлар камбағал майда хизматчи оиласидан чиққан бу болада ўчмас таассурот қолдиради.

Отасига ёрдам бериш ва гимназияга ўқиш ҳақи тўлаш учун Ян 14 ёшиданоқ оғир меҳнат қилишга мажбур бўлади. Аҳёнаҳёнда насиб бўладиган бўш вақтларида у Чернишевский ва Добролюбов асарларини ўқирди, марксистик адабиётларни ўрганарди. Кейинчалик, студент бўлиб олгач, революцион кураш йўлига киради. 1916 йилда Ян Борисович большевиклар партияси сафига киради ва умрининг охиригача унинг содиқ фарзанди бўлиб қолади.

1917 йилнинг октябри келганида Гамарник Киев партия комитетининг секретари эди. Ишчилар уни хурмат билан «Ўртоқ Ян» деб аташар эди. Немислар оккупацияси ва гетманчилар вақтида у Одесса, Харьков ва Қрим яширин партия комитетларида жўшқин иш олиб боради.

Деникин-Петлюрачилар галаси Украинани топтаганда Гамарник солдат шинелини кияди. 12-армиянинг Жанубий группа қўшинлари Революцион Ҳарбий Совети аъзоси сифатида у энг муҳим операциялар планини ишлаб чиқишда қатнашади. Қизил Армиянинг бошқа қисмлари билан қўшилиш учун қўшинлар группасини шимолга, Одессадан Киевга йўналтиришга қарор қилинади. Душман ҳалқасини ёриб ўтишни ташкил этишда қатнашгани учун Гамарник Қизил Байроқ ордени билан мукофотланади.

Ҳарбий бесарамжонликлар тугагач, Ян Борисович партия ва совет ташкилотларида ишлашга ўтади. У Одесса, Киев партия губкомларининг ва Киев губерна ижрокомининг раиси вазифаларида ишлайди. 1923 йилда партия Гамарникни Узоқ Шарққа юборади. У бу ерда бир неча йил давомида ўлка ижроия комитетининг раиси ва Узоқ Шарқ ўлка партия комитетининг секретари бўлиб ишлайди. Узоқ Шарқнинг гуллаб, яшнаши учун Гамарник кўп куч ва меҳнат сарфлайди.

1928 йил охирида коммунистлар Гамарникни Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретарлигига сайлайдилар. Орадан бир йил ўтгач у яна армия сафига қайтади — Қизил Армия Бош сиёсий бошқармасининг бошлиғи, кейинчалик эса мудофаа халқ комиссарининг ўринбосари вазифаларида ишлайди. Унга 1 ранг армия комиссари унвони берилади. СССР мудофаа қудратини мустаҳкамлашдаги хизматлари учун 1933 йилда Я. Б. Гамарник Ленин ордени билан мукофотланади. Партиянинг тўртта съездида у Марказий Комитет составига сайланади.

Я. Б. Гамарник қайси юксак вазифада ишламасин ўзининг оддийлиги, камтар ва меҳрибонлиги, совет тузумига чексиз муҳаббати билан ҳамманинг чуқур ҳурматига сазовор бўлади. Сталин шахсига сиғиниш даврида авж олган оммавий репрессияни виждони сиғдира олмаган Гамарник 1937 йил май ойида ўзини ўзи ўлдиришга мажбур бўлди.

Я. Б. Гамарник қисқа умр кўрган бўлса ҳам Ватанимиз тарихида авлодларга ўрнак бўла оладиган из қолдирди. Унинг номи ва шон-шуҳрати Совет Армияси зафарларида ва Амурдаги Комсомольск шаҳрининг ҳусни жамолида яшайди.

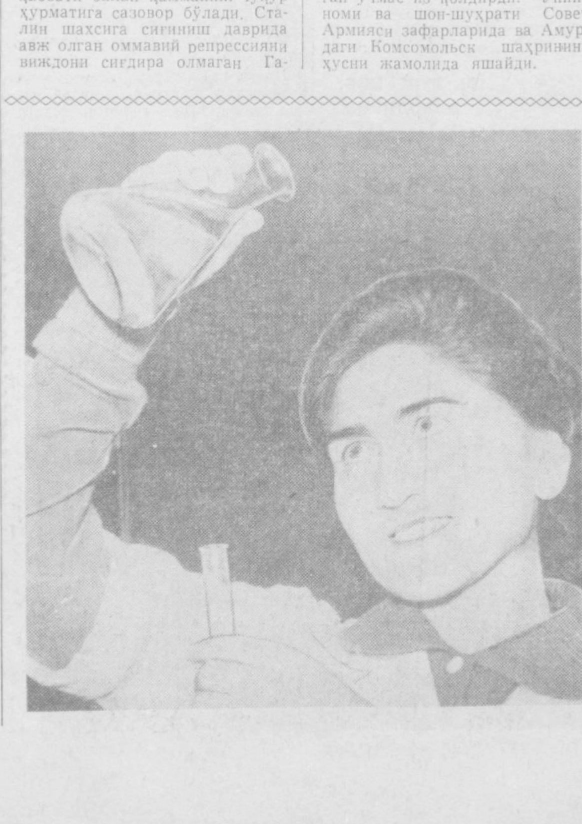

Шарофат Қамбарова Тошкент Давлат университети химия факультетининг бешинчи курсида ўқийди. У назарий билимларни доимо практик машғулотлар билан мустаҳкамлаб боради.

Суратда: Ш. Қамбарова бекарор комплекс бирикмаларининг таркиби устида машғулот олиб бормоқда.

Ф. Лутфуллаев фотоси.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного, сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: редактор — 29004. Редактор ўринбосари — 25885. Масъул секретарь — 34808. Идеология бўлими — 31936. Саноат ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 33786. Қурилиш ва партия ишлари бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 26232. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 05609. ИНДЕКС 64695. Нашр. № 1766.